

lands, Västernorrlands och Jämtlands län samt Föreningen Sveriges taxeringsintendenter.

I detta sammanhang anmärker *länsstyrelsen i Malmöhus län*, att av allmänna regler om instansordning följer att prövningsnämnd icke kan på besvär av kommun till prövning upptaga taxering, som redan varit föremål för prövningsnämnds beslut. I förtydligande syfte kunde måhända detta uttryckligen lagfästas.

Vad de sakkunniga föreslagit i fråga om eftertaxering, besvär i extraordinär ordning samt särskilda taxeringsåtgärder i samband med prövning av besvär har över lag godtagits vid remissbehandlingen.

Sålunda tillstyrkes allmänt, att bestämmelserna om eftertaxering flyttas från kommunalskattelagen och övriga skatteförfattningar till taxeringsförordningen.

Kammarrätten framhåller att i den föreslagna bestämmelsen att eftertaxering skall prövas av prövningsnämnd framhäves bättre än i nuvarande taxeringsförordnings 115 §, att frågan om eftertaxering alltid skall väckas hos prövningsnämnden och icke hos kammarrätten eller regeringsrätten. Förslaget att beloppet av den statliga inkomstskatt och förmögenhetsskatt, som skall utgå på grund av eftertaxering, icke längre skall anges i beslut om eftertaxering, innebär enligt kammarrättens mening en icke oväsentlig lättnad i de beslutande myndigheternas arbete. Då de nu föreslagna bestämmelserna måste anses innebära en skärpning av eftertaxeringsinstitutet, finner emellertid kammarrätten att de icke såsom föreslagits bör erhålla retroaktiv tillämpning. Kammarrätten förordar därför införande av bestämmelser av innebörd, att tidigare för eftertaxering gällande bestämmelser skall tillämpas i fråga om eftertaxeringar för år 1957 och tidigare år.

I motsats till kammarrätten ifrågasätter *länsstyrelsen i Kristianstads län* behovet av en ändring i den nuvarande bestämmelsen att beloppet av den statliga inkomstskatt och den statliga förmögenhetsskatt, som skall utgå på grund av eftertaxering, skall anges i beslut om sådan taxering. Länsstyrelsen påpekar, att den beslutande myndigheten, om förslaget genomföres, i stället måste lämna nödiga uppgifter till ledning för den lokala skattemyndighet som skall uträkna skatten.

Länsstyrelserna i Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län ävensom Föreningen Sveriges taxeringsrevisorer förordar, att taxeringsnämnd i likhet med vad hittills gällt skall äga uppta fråga om eftertaxering. Härvid erinrar *länsstyrelsen i Malmöhus län* om att eftertaxering numera kan komma att innebära en fullständig omprövning av grunderna för den skattskyldiges taxering, d. v. s. åsättande av en helt ny taxering. Länsstyrelsen anför vidare.

Med hänsyn härtill synes förslaget knappast förenligt med principen att taxeringarna skall i första instans handläggas av en lekmananämnd med

lokal- och personkänedom så konstruerad att ett partsförhållande icke uppkommer mellan den skattskyldige och det allmänna. Härtill kommer att den pågående utredningen om begränsning av skattemåls fullföljande till regeringsrätten kanske får till följd att vissa eftertaxeringar skulle kunna överklagas allenast hos en instans, nämligen kammarrätten. Ur rättssäkerhetssynpunkt är ett dylikt resultat icke tillfredsställande. Visserligen torde kunna framhållas att taxeringsnämnderna hittills visat en viss obenägenhet att åsätta eftertaxeringar. Detta har nog till största delen haft sin grund i de svårigheter, som är förknippade med de uträkningar av skattebeloppen, som hittills skolat ske. Härvidlag har ju nu ändring skett. Härtill kommer att den tjänstemannakår, som skall stå nämnderna till buds, torde utgöra garanti för att försummelse härvidlag icke är att befara. Även om länsstyrelsen i och för sig icke har något att invända mot de sakkunnigas motivering för sitt ställningstagande anser den dock övervägande skäl tala för bibehållande av hittillsvarande ordning.

Länsstyrelsen i Uppsala län har däremot intet att erinra mot de sakkunnigas förslag att eftertaxeringar skall, på yrkande av taxeringsintendent, upptagas och beslutas av prövningsnämnd.

Besvärssakkunniga vill ifrågasätta, om tiden icke nu är inne att radikalt omskapa eftertaxeringsinstitutet till ett rättsmedelsinstitut av samma karaktär som extraordinära besvär.

Föreningen Sveriges taxeringsintendenter förordar den jämkningen i den år 1955 antagna tidsbestämmelsen att yrkande om eftertaxering skall prövas om det väckts och delgivits den skattskyldige inom fem år efter taxeringsåret. Samma förslag göres av *länsstyrelsen i Västernorrlands län*.

I fråga om den extraordinära besvärsrätt, som skall tillkomma skattskyldig vilken inte alls eller inte i tid erhållit underrättelse om avvikelse förordar *länsstyrelsen i Malmöhus län* att besvärstiden i dylika fall begränsas t. ex. till utgången av månaden efter den som eljest gäller.

Länsstyrelsen i Uppsala län föreslår, att om den skattskyldige erhåller underrättelse om avvikelse senare än tre veckor före den vanliga besvärstidens utgång, bör besvär få anföras under kalendermånaden efter den då underrättelsen erhållits.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län förordar endast en mindre jämkning i den av de sakkunniga föreslagna tidsbestämmelsen, vilken överensstämmer med den nu gällande. Härom anför länsstyrelsen.

Vid tillämpningen av sistnämnda bestämmelse har icke sällan tvekan uppkommit huruvida besvär anförts inom ettårsfristen eller kort efter dess utgång. Detta gäller det icke obetydliga antal fall då besvär över ett års taxering anföras under december månad året därefter. Ofta torde dessa besvär vara föranledda av att skattskyldig vid jämförelse med sin senast mottagna debetsedel å slutlig skatt funnit, att hans året innan mottagna debetsedel utvisar att den först åsatta taxeringen är oriktig. Om de bägge debetsedlarna mottagits vid samma tidpunkt respektive år blir vid en strikt tolkning av reglerna om besvärstiden resultatet att besvären äro för sent anförda. Till undvikande i möjligaste mån härav förordar länsstyrelsen,

att besvärstiden i 92 § bestämmes till utgången av året efter taxeringsåret, dock att om skattskyldig visar eller gör sannolikt att debetsedeln mottagits efter taxeringsårets utgång besvär må anföras inom ett år efter det debetsedeln mottagits.

Beräffande möjligheterna i andra fall att föra besvärstalan i extraordnär ordning uttalar *kammarrätten* att de i betänkandet föreslagna utvidgningarna torde vara av beskaffenhet att tillgodose rimliga anspråk på att få rättelse i en för hög taxering. Därest kammarrättens förslag om bibehållande av gällande bestämmelser om påföljd vid deklarationsförsummelse följes, finner kammarrätten dock en viss omarbetning av bestämmelserna böra ske. Härom anföres.

Det synes önskvärt bland annat, att i 93 § införes en vidgad möjlighet till rättelse, då deklarationsförsummelse föranlett en orimligt hög taxering. I sådana fall synes icke böra fordras att vid taxeringen kännedom saknats om de av klaganden åberopade omständigheterna. Det kan vara fråga om en mindre rörelseidkare, som underlåtit att föra räkenskaper och som icke kan åberopa något annat skäl än att taxeringen med hänsyn till rörelsens omfattning är uppenbart för hög. Ej heller synes det böra fordras, att underlåtenheten att tidigare åberopa den ifrågavarande omständigheten framstår såsom ursäktlig. Påföljden bör ändock icke bli oskälig. Det bör vidare beaktas att förlust av besvärsrätt kan inträda även i fall då den skattskyldige ingivit självdeklaration i vederbörlig ordning, men deklARATIONEN sedermera förkommit.

Förslaget att klagan skall få ske över prövningsnämndens beslut i de fall som avses i 123 § 3 mom. gällande taxeringsförfordning finner kammarrätten välbefogat. Vidare anser kammarrätten tillfredsställande, att rätt att anföra extraordinära besvär föreslås införd även i sådana fall, då taxeringen är eller varit föremål för kammarrättens prövning. Kammarrätten kan även vitsorda behovet av den besvärgrund, som angives i den föreslagna 93 § 7).

Besvärssakkunniga yttrar.

Därest i enlighet med förslaget i taxeringsförfordningen bestämmelser intagas om besvär i särskild ordning hos regeringsrätten över kammarrättens och regeringsrättens utslag i vissa fall, är innebörden härav den, att vissa av de i regeringsformen § 19 avsedda situationerna, i vilka särskilda rättsmedel kunna komma till användning inom förvaltningen, bli föremål för laglig reglering. Om en sådan lagstiftnings värde är det vanskligt att säkert uttala sig. Måhända blir det enklare för en skattskyldig i ett givet fall att anföra besvär i särskild ordning enligt taxeringsförfordningen än att eljest ansöka om resning eller om återställande av försutten tid. I och för sig utgör regeringsformen intet hinder mot att i en särskild författning intaga en specialreglering av ifrågavarande natur. En sådan har sedan länge funnits för rättegångsmålets del, numera intagen i 58—59 kap. rättegångsbalken. Denna är emellertid uttömmande. En specialreglering av det slag, som taxerings-sakkunniga föreslå, bör utformas så, att därav tydligt framgår dels att den avser ett grundlagsbestämt område, dels ock att den ej uttömmande behandlar de situationer, då rättelse i taxeringsmål kan sökas hos regeringsrätten i särskild ordning.

Den i betänkandet föreslagna utsträckningen av tiden för extraordinära besvär i förevarande fall till fem år efter taxeringsåret har föranlett gensagor från länsstyrelserna i Uppsala, Södermanlands, Blekinge, Väster- norrlands och Jämtlands län. Dessa förordar att tiden begränsas till två år efter taxeringsåret.

Länsstyrelsen i Uppsala län finner att längre besvärstid än två år i regel inte torde vara behövlig. Skulle emellertid fall uppkomma, där rättelse av taxering efter denna tid påkallas av särskilda förhållanden, finner länsstyrelsen sådan rättelse kunna ske resningsvägen. Resningsinstitutet borde för övrigt, uttalar länsstyrelsen, överses med tanke på att detsamma bör vara fullt användbart även i taxeringsmål.

Länsstyrelsen i Södermanlands län finner det stötande, om den, som utan skäl underlåter att avgiva självdeklaration, skulle äga åtnjuta längre besvärstid än två år efter taxeringsåret.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län ifrågasätter riktigheten av att i flertalet fall av extraordinär besvärsrätt utsträcka besvärstiden så långt som fem år. Parallellen med tiden för eftertaxering finnes föga bärande med hänsyn till att förutsättningarna för eftertaxering är väsentligt strängare än vad som fordras för att extraordinär besvärsrätt skall föreligga. Enligt länsstyrelsens mening måste all skälig hänsyn till de skattskyldigas intressen anses iakttagen om besvärstiden för de fall, som avses i 93 § av förslaget till taxeringsförordning, fastställes till två år efter utgången av det år, då taxeringen fastställdes i första instans.

I det av *länsstyrelsen i Blekinge län* avgivna yttrandet anföres kritik såväl mot den föreslagna tidsbestämmelsen som mot de föreslagna utvidgningarna i övrigt av möjligheterna till extraordinära besvär. Länsstyrelsen yttrar.

Anledning att sammankoppla frågan om extra ordinär besvärsrätt med bestämmelserna om eftertaxering synes icke föreligga.

Författningsförslagets 93 § punkterna 6 och 7 synas ha givits sådan formulering att den extraordinära besvärsrätten blir onödigt omfattande. Att motsvarande besvärsrätt nu är begränsad till de fall, då självdeklaration ej avgivits eller då i deklaration lämnats oriktig uppgift, torde bero på att det i efterhand är förenat med mycket stora svårigheter att fastslå om och i vad mån en självdeklaration verkligen redovisat för stor inkomst eller förmögenhet på grund av brister i det bakomliggande materialet. Det förekommer att skattskyldig med otillförlitliga räkenskaper söker få fram en kassaavstämning eller ett rimligt resultat av rörelsen genom att i inkomsthöjande riktning verkställa felräkningar eller införingar av fiktiva intäkter eller genom att utelämna kostnadsposter av olika slag. Att i efterhand klarlägga de verkliga förhållandena är många gånger svårt eller omöjligt. I den mån det kan anses tillrädligt att över huvud taget i detta sammanhang beakta underlaget för deklaration torde bestämmelserna få utformas så, att det otvetydigt framgår att en bevisskyldighet här åvilar den skattskyldige, samt att giltig ursäkt finnes för uraktlåtenheten att tidigare åberopa till stöd för besvären anförda omständigheter. En besvärstid av två år efter taxeringsåret torde i allmänhet vara fullt tillräcklig. En ut-

sträckning av denna besvärstid torde dock böra stadgas av innebörd att som besvärstid för skattskyldig, som icke inom två år efter taxeringsåret avkrävt på taxeringen belöpande skatt, bör gälla två år efter den tidpunkt, då vederbörande avfordrats skatten. Sådana skattskyldiga som sjömän torde eljest komma att lida rättsförluster eller få hänvisas till att söka återställande av försutten besvärstid.

Mot förslaget att i flertalet fall utsträcka den extraordinära besvärstiden till fem år har *Föreningen Sveriges taxeringsintendenter* intet att erinra. Däremot vill föreningen framföra betänkligheter beträffande utvidgningen av besvärsrätten i de fall, som regleras av 123 § 3 mom. taxeringsförordningen i nu gällande lydelse. Härom anför föreningen.

Redan tillämpningen av de genom 1950 års lagstiftning tillkomna reglerna ha inneburit betydande svårigheter. Dessa regler torde emellertid medgiva prövning av besvär i de fall, då skattskyldig kan anses ha befogade anspråk härfpå. Den av de sakkunniga föreslagna författningstexten torde komma att bli svårtillämpad och kan möjligen antagas komma att medföra åtskilliga obefogade besvär. Med hänsyn till de allttjämt mycket snäva reglerna för eftertaxering finner föreningen den av de sakkunniga åberopade parallellen med eftertaxeringsreglerna icke böra föranleda till annan ändring av hittills gällande regler i 123 § 3 mom. taxeringsförordningen än att besvärstiden förlänges. I övrigt avstyrker föreningen förslaget i denna del. Däremot är intet att erinra mot att beslut av prövningsnämnd att icke upptaga till prövning besvär av ifrågavarande slag må överklagas hos kammarrätten.

Länsstyrelsen i Örebro län har inte något emot att väsentligt utsträcka den tid, inom vilken skattskyldig kan anföra extraordinära besvär, men finner att de nya bestämmelserna inte bör få gälla taxeringar, påförda före det taxeringsår under vilket bestämmelserna träder i kraft.

Besvärssakkunniga, näringslivets skattedelegation, Sveriges köpmannaförbund samt Sveriges hantverks- och småindustriorganisation motsätter sig att taxeringsintendenten inom fem år från taxeringsåret skall genom extraordinära besvär kunna påkalla rättelse till den skattskyldiges nackdel av misskrivning, felräkning eller annat uppenbart förbiseende. *Besvärssakkunniga* finner inte tillfredsställande ur rättssäkerhetssynpunkt att intendenten skall kunna göra framställning härom under så lång tid. Hänsynen till den skattskyldiges trygghet kräver, uttalar besvärssakkunniga, att ett beslut, som vunnit laga kraft, icke skall kunna rivas upp på talan av motpart utan att mycket starka skäl föreligger. Taxeringsintendentens möjlighet att yrka rättelse till skattskyldigs nackdel finnes icke så stötande för närvarande, då besvärstiden är blott två år, men en bestämmelse av sådant innehåll kan icke tillstyrkas, om besvärstiden förlänges.

Näringslivets skattedelegation anför, att i de fall, då taxeringen på grund av fel från taxeringsmyndigheternas sida blivit för låg, är det ofta obilligt mot den skattskyldige och kan bringa denne i likviditetssvårigheter, om taxeringsintendenten fem år efter taxeringens åsättande äger framställa

20 — Bihang till riksdagens protokoll 1956. 1 saml. Nr 150

yrkande om höjning. Besvärstiden finnes i dylika fall böra bestämmas till högst ett år efter det, då taxeringen beslutats i första instans.

I några yttranden förordas, att möjligheterna till särskilda taxeringsåtgärder i samband med prövning av besvär utvidgas.

Kammarrätten, som i motsats till de sakkunniga finner en viss utvidgning av överinstansernas möjlighet att i vissa fall vid prövning av besvär göra ändring i annan taxering än den, som avses med besvären, motiverad, vill dock icke avstyrka förslaget att bibehålla de nuvarande bestämmelserna oförändrade.

Justitiekanslersämbetet anser sig böra ifrågasätta ett fortsatt övervägande av de skattelagssakkunnigas förslag om utvidgning av möjligheterna att vid prövning av besvär göra ändring i annan taxering än den som avses med besvären. Det borde, uttalar ämbetet, vara möjligt att vidtaga åtgärd i angivna syfte utan att den i förevarande betänkande åberopade rättssäkerhetssynpunkten trädes för nära. Ämbetet föreställer sig, att i praktiken många fall uppkommer, där det framstår såsom onödigt formellt att vara förhindrad att på ett enkelt sätt göra ändring i annans taxering.

Riksskattenämnden finner, att om den skattskyldige yrkar nedsättning av den överklagade taxeringen på grund av att viss inkomst hänför sig till annat beskattningsår än det varom fråga är, synes rättssäkerhetsskäl knappast tala emot ett överflyttande av inkomsten till rätt år. Det förhållandet att möjlighet härtill nu icke finnes har för övrigt, tillfogar nämnden, missbrukats på så sätt att den skattskyldige först i högsta instans gjort invändning beträffande beskattningsåret och därigenom obehörigen undgått beskattning.

Länsstyrelsen i Blekinge län anser sig i rättssäkerhetens intresse böra tillstyrka de skattelagssakkunnigas förslag om ökad rätt för överinstans att vid prövning av besvär verkställa ändring av annan taxering än den, som avses med besvären. Länsstyrelsen anför.

Ur det allmännas synpunkt är det av intresse att hindra att skatteflykt sker på sådant sätt att skattskyldig genom bevisning, som förebringas på så sent stadium av skatteprocessen att eftertaxering ej kan ske, hänför inkomst till annat beskattningsår eller till annan honom närstående person. För de skattskyldiga åter är det ofta mycket svårt att i skattemål, som gälla periodiska understöd och dylika frågor, bevaka inblandade parters rätt.

På liknande sätt uttalar sig *länsstyrelsen i Jämtlands län*, som även påpekar olägenheterna av att taxeringsintendenterna med nuvarande ordning ser sig nödsakade att anföra reservationsbesvär för att täcka alla tänkbara fall, som kan uppkomma därest det ursprungliga besvärsmålet får den ena eller andra utgången i högre instans, och fullfölja dessa reservationsbesvär om så erfordras genom alla instanserna.

Även *länsstyrelserna i Kristianstads och Västernorrlands län* samt *För-*

eningen Sveriges taxeringsintendenter förordar skattelagssakkunnigas förslag i denna del.

Näringslivets skattedelegation finner det vara ett berättigat önskemål från de skattskyldigas sida att vederbörande prövningsnämnd, även om besvär icke anförts över inkomsttaxeringen eller förmögenhetstaxeringen, ålägges att efter anmälan av den skattskyldige vidtaga den ändring i taxeringarna, som kan föranledas av att fastighets taxeringsvärde nedsatts. Då dylika ärenden regelmässigt torde komma att behandlas i den ordning som föreskrives i 68 § andra stycket torde, uttalar delegationen, förfarandet bli föga betungande.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län biträder däremot taxeringssakkunnigas förslag att bibehålla gällande bestämmelser i denna del.

De föreslagna bestämmelserna om **a n s l u t n i n g s b e s v ä r** har upptagits i några yttranden.

Kammarrätten uttalar att det knappast föreligger tillräckliga skäl att i taxeringsprocessen införa detta institut, som i olika avseenden kan missbrukas.

I det av *länsstyrelsen i Uppsala län* avgivna yttrandet framhålles, att taxeringsintendents rätt till anslutningsbesvär synes utgöra en onödig press på de skattskyldiga.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län tillstyrker däremot de sakkunnigas förslag på denna punkt.

Besvärssakkunniga finner det vara lika påkallat med rätt till anslutningsbesvär vid klagan hos prövningsnämnd som vid klagan hos högre instanser. Behov av anslutningsbesvär föreligger enligt besvärssakkunniga vid besvär hos prövningsnämnd för skattskyldig, då taxeringsintendent eller kommun klagar, samt för taxeringsintendent, då skattskyldig klagar i fall som avses i 92 §. Besvärssakkunniga yttrar vidare.

Det synes icke rationellt att bestämma tiden för anslutningsbesvärs anförande till en månad efter utgången av den tid, inom vilken de först anförda besvären skola anföras. Det är dels en alltför lång tid, dels en mindre lämplig beräkningsgrund. Till utgångspunkt för tidens beräkning bör i stället tagas dagen för besvärens delgivning. Detta förutsätter visserligen, att delgivningen sker på sådant sätt, att bevis finnes om delgivningsdagen, men sådant bevis torde kunna skaffas utan större svårigheter. Tiden för anslutningsbesvärens anförande bör på sin höjd vara lika lång som besvärstiden, d. v. s. enligt besvärssakkunnigas förslag vid talan mot beslut av besvärsinstans högst tre veckor för annan än menighet.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län finner, att den i betänkandet föreslagna tidsfristen för anförande av anslutningsbesvär är för knapp. Länsstyrelsen föreslår förlängning av denna tid till tre månader.

Justitiekanslersämbetet yttrar.

Den ståndpunkt de sakkunniga intagit att låta rätten till anslutningsbesvär avse jämväl kammarrättens utslag synes i och för sig ej böra föran-

leda erinran. Så länge den frågan emellertid står öppen, om i samband med berörda utredning en eventuellt nyinförd rätt till anslutningsbesvär i fråga om kammarrättens utslag kommer att borttagas, vill det synas lämpligast, att utgången av berörda utredning avvaktas, innan anslutningsbesvär medgivas i fråga om kammarrättens utslag. Detta förefaller betingat av önskvärdheten att upprätthålla stabilitet i lagstiftningen och vikten av att rättsförluster för parterna i skatteprocessen förekommas.

Riksskattenämnden finner att bestämmelsen om anslutningsbesvär synes böra kompletteras med avseende å det fall att huvudklaganden endast anför reservationsbesvär eller eljest yrkar att sedermera få närmare precisera sin talan. Nämnden anför.

I dessa fall kan det nämligen vara svårt för motparten att inom den angivna tiden av en månad taga definitiv ställning till frågan om han skall anföra anslutningsbesvär. Vidare synes böra stadgas, att tid för anförande av anslutningsbesvär skall räknas från den dag, då parten erhållit del av huvudklagandens besvär. Det förhållandet att besvär över en prövningsnämnds beslut kan ingivas direkt till kammarrätten kan eljest medföra, att tiden för anförande av anslutningsbesvär icke kan iakttagas på grund av att motparten icke i tid får kännedom om att huvudklaganden anfört besvär.

I taxeringsförordningen torde böra uttryckligen stadgas, att anslutningsbesvär ofördröjligen skola delges motparten. Motsvarande gäller med avseende å intendents besvär i andra fall.

Sveriges köpmannaförbund föreslår, att skattskyldig skall äga anföra anslutningsbesvär inom en månad från det han erhållit del av motpartens besvär.

Kammarrätten yrkar bestämt att bestämmelser om besvärskörteckningarna motsvarande de nu gällande införes i den nya taxeringsförordningen. Kammarrätten finner, att besvärskörteckningarna är en förutsättning för att arbetet å kammarrättens aktuarielokontor skall kunna löpa friktionsfritt och smidigt. Vad de sakkunniga nu anfört ändrar icke kammarrättens ståndpunkt, särskilt som de av de sakkunniga anförda omständigheterna icke minskar behovet av de i 122 § 2 mom. första stycket sista meningen angivna månadsrapporterna. De synpunkter som talar för att besvärskörteckningarna bibehålles vid inkomsttaxeringen gör sig enligt kammarrättens uppfattning i förstärkt grad gällande vid fastighetstaxeringen. Härom anföres.

I syfte att så långt möjligt iaktta kravet på jämnhet och likformighet i fastighetstaxeringen sammanföras redan innan fastighetstaxeringsdivisionens session tager sin början för beredning och föredragning av olika ledamöter av divisionen fastighetstaxeringsmålen i grupper med hänsyn till fastigheternas art (jordbruksfastigheter, skogsfastigheter, hyresfastigheter, villafastigheter o. s. v.) och till deras geografiska belägenhet. En sådan sammanföring på ett tidigt stadium av fastighetstaxeringsdivisionens arbetsmaterial på olika grupper av mål med hänsyn till dessas art är även av betydelse med hänsyn till att de tidsperioder under vilka medverkan av de

olika särskilda ledamöter, varom förmåles i 158 § 2 mom. av förslaget, påkallas, måste fastställas i mycket god tid. Vid en så tidig tidpunkt brukar emellertid, enligt vad erfarenheten visat, en betydande del av besvärsmålen icke vara till kammarrätten inkomna. Av sådan anledning har förenämnda sammanföring av målen med hänsyn till deras art måst verkställas med ledning av besvärsförteckningarna. Kammarrätten finner det därför synnerligen angeläget, att den nu gällande ordningen i fråga om insändande av besvärsförteckningar över fastighetstaxeringsmål bibehålles. Ur nu antydda synpunkter kunde det vara av värde, att den länsstyrelserna sålunda ålagda uppgiftsskyldigheten tvärtom vidgades i så måtto, att i besvärsförteckningarna beträffande varje mål rörande fastighetstaxering angavs, vilket slag av fastighet besvären i huvudsak avse. För den händelse tidsfristen för länsstyrelsernas redovisning till kammarrätten av mål rörande fastighetstaxering komme att utsträckas, på sätt föreslagits, skulle behovet av en sådan komplettering av uppgifterna i besvärsförteckning ökas.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län tillstyrker däremot de sakkunnigas förslag men tillfogar, att besvärsförteckningarna möjligen kunde ersättas med att kammarrätten efter utgången av varje kvartal eller månad erhåller uppgift om antalet anförda besvär.

Länsstyrelsen i Kristianstads län ställer sig åtminstone för provningsnämndens del tveksam till förslaget att besvärstalan i vissa fall skall kunna avvisas på grund av brister i besvärslagarna. Länsstyrelsen anför härom.

Ur rättsskyddets synpunkt torde även en tämligen svagt manifesterad viljeyttring, som kan tydas såsom besvär över taxering, böra föranleda en saklig omprövning av taxeringen. Man har anledning att slå vakt om det förtroende, som kan finnas hos de skattskyldiga, att hos provningsnämnden själva och utan bistånd av medhjälpare framlägga sina bekymmer för att där få dem prövade. Erfarenheten visar att understundom även ett mycket dunkelt framlagt besvärsyrkande vid närmare efterforskande kan vara uttryck för en riktig tanke att taxeringen i något avseende bör omprövas. Därest förslaget om avvisande av besvär över huvud taget skall genomföras, anser länsstyrelsen att förfarandet i varje fall endast undantagsvis bör komma till användning.

Departementschefen

De ändringar i besvärsreglerna, som föreslås av de sakkunniga, är till en del att se som ett led i strävandena att åstadkomma förbättringar i rättsskyddet för den enskilda medborgaren. Viktigast härvidlag är förslaget att deklara-tionsförsummelse inte längre skall föranleda förlust av besvärsrätt samt de utvidgningar som föreslås i fråga om möjligheterna att efter den vanliga besvärstidens utgång vinna rättelse i materiellt sett för höga taxeringar.

I andra hänseenden innebär de framlagda förslagen närmast en följd av den tillämnade omläggningen beträffande förfarandet i taxeringsnämnderna och provningsnämnderna.

När de sakkunniga föreslår, att de nuvarande fasta tiderna för skattskyldigas och kommuners besvär över beslut av taxeringsnämnd skall ersättas med ett system av rörliga besvärstider, anknutna till tidpunkten för taxeringsnämndens beslut, är detta sålunda huvudsakligen en konsekvens av den i betänkandet förordade avsevärda förlängningen av taxeringsperioden i första instans. Såsom framgår av det förut anförda har jag inte ansett mig kunna, åtminstone för närvarande, biträda de sakkunnigas förslag i denna del. I stället har jag förordat en mera begränsad förlängning eller till utgången av juni månad under taxeringsåret. Härav följer inte utan vidare att de sakkunnigas förslag om rörliga besvärstider behöver frångås. Detta förslag, som i huvudsak vunnit anslutning vid remissbehandlingen, är förenat med åtskilliga fördelar. Bl. a. skulle man slippa en eljest oundviklig försening av prövningsnämndsarbetet. Vissa förutsättningar skulle t. o. m. finnas för att prövningsnämndernas arbete skulle kunna påbörjas något tidigare än nu och att ett ökat antal mål sålunda skulle bli färdiga i så god tid att besluten kan beaktas vid debiteringen av slutlig skatt. Till förmån för det nuvarande systemet med fasta tider talar emellertid att detta är invariant och mycket enkelt i tillämpningen. En omläggning av tiderna torde alltid vara förenad med viss risk för rättsförluster, innan de nya bestämmelserna blivit allmänt kända. Dessa skäl bör enligt min mening överväga i ett läge, där reformerna av arbetsordningen i första instans begränsas i förhållande till sakkunnigförslaget på sätt jag i det föregående förordat.

Jag föreslår alltså att fasta besvärstider alltjämt skall gälla för skattskyldiga och kommuner vid överklagande av taxeringsnämndernas beslut. Förskjutningen av tidpunkten för avslutandet av arbetet i första instans föranleder emellertid en motsvarande förlängning av besvärstiderna. De skattskyldiga bör i enlighet härmed anföra besvär senast den 15 augusti under taxeringsåret. För kommunerna bör tiden utgå den 31 i samma månad. Ytterligare bör gälla, att skattskyldig skall äga extraordinär besvärsrätt, om han inte fått föreskriven underrättelse om avvikelse från självdeklaration senast den 15 juli under taxeringsåret.

Såsom de sakkunniga föreslagit bör taxeringsintendentens yrkanden om ändring i taxeringsnämnds beslut få formen av besvär.

De sakkunniga föreslår vidare att den tid, inom vilken intendenten äger överklaga beslut av taxeringsnämnd, skall förlängas till utgången av april månad året efter taxeringsåret. I gengäld skulle intendentens nuvarande befogenhet att framställa yrkanden reservationsvis bortfalla.

Dessa förslag har i allmänhet godtagits. I flera yttranden har man emellertid vänt sig mot de sakkunnigas uttalande att intendenten inom den angivna tiden skulle precisera sina yrkanden och ange grunderna för dessa. De sakkunnigas uttalande går, såsom jämväl påpekats, längre än vad den föreslagna författningstexten ger vid handen. I och för sig torde av denna endast följa att den beloppsmässiga ramen för intendentens talan skall an-

givas. Att jämväl grunderna för besvärstalan redovisas bör dock enligt min mening eftersträvas. Detta får i allmänhet anses höra till god ordning och kan även vara en förutsättning för att prövningsnämnden skall få erforderlig tid till förfogande för målens prövning. Men jag anser i likhet med de sakkunniga, att någon förbindande bestämmelse härom ej bör meddelas.

Några remissinstanser förordar en ytterligare förlängning av intendents besvärstid. För arbetsgången på taxeringssektionerna kan detta måhända synas önskvärt. Mot intressen av sådan art måste emellertid vägas skäligen anspråk från de skattskyldiga att i rimlig tid erhålla kännedom om de skattekrav som framställes från företrädaren för det allmänna. Härtill kommer intresset av att undvika anhopningar av mål mot slutet av prövningsnämndens arbetsperiod. De sakkunnigas förslag innebär enligt min mening en lämplig avvägning mellan dessa olika intressen.

I enlighet med det anförda tillstyrker jag de i betänkandet föreslagna bestämmelserna om taxeringsintendentsbesvär hos prövningsnämnden. Jag vill i samband därmed understryka de sakkunnigas uttalande att det stundom bör vara en plikt för taxeringsintendenten att anföra besvär till den skattskyldiges förmån. Behov av sådana initiativ kommer att föreligga även om prövningsnämnden själv, såsom jag tidigare förordat, får befogenhet att i där anhängiga mål utan yrkande göra ändring till förmån för den skattskyldige.

Enligt nuvarande regler skall besvärsskrifterna inges till länsstyrelsen. De sakkunniga har förordat att skrifterna i stället skall adresseras till de nyinrättade prövningsnämndskanslierna. Anordningen har väckt kritik på några håll. Då densamma emellertid på ett åskådligt sätt ger uttryck för den avsedda åtskillnaden mellan den dömande och den fiskaliska verksamheten på länsplanet, vill jag även i denna del följa de sakkunniga. Härvid förutsätter jag, att om besvärsskrifter likväl adresseras till länsstyrelsen, skrifterna genast överlämnas till prövningsnämndens kansli så att rättsförluster inte skall behöva uppkomma. Att så sker står i god samklang med de regler, som förordats av de sakkunniga i syfte att undvika att den skattskyldige blir lidande genom att han misstagit sig i fråga om vilken prövningsnämnd som är behörig att pröva hans taxering.

I flera yttranden har föreslagits att en möjlighet till självrättelse skulle införas för taxeringsnämnderna. Denna fråga har kommit i ett ändrat läge i och med att den i betänkandet avsedda successiva, delvis parallella prövningen i de båda lägre instanserna inte kommer till stånd. Det kan alltså förutsättas att taxeringsnämndernas beslut och utsändandet av underrättelser om avvikelser liksom hittills förlägges till en senare del av taxeringsperioden och att inkomna kontrolluppgifter och underrättelser från andra taxeringsnämnder regelmässigt skall kunna beaktas dessförinnan. Felaktigheter som upptäcker i samband med längdföringen torde också i allmänhet kunna rättas till. Uppenbara fel, som konstateras senare, kan, såsom de

sakkunniga påpekat, korrigeras på ett enkelt sätt av prövningsnämndens ordförande. Jag finner därför inte erforderligt att införa bestämmelser i ämnet.

Vad de sakkunniga i övrigt förordat rörande besvär hos prövningsnämnden kan jag biträda.

Den nuvarande bestämmelsen att rätten till besvär hos k a m m a r r ä t t e n och r e g e r i n g s r ä t t e n skall förloras, om den skattskyldige inte i tid inkommer med självdeklaration eller gör sig skyldig till liknande försummelse, har länge varit föremål för befogad kritik från rättssäkerhetssynpunkt. Redan i direktiven för skattelagssakkunniga framhölls att man borde ompröva huruvida förlust av besvärsrätt är någon lämplig sanktion för försummelser av detta slag. Ett uttalande av liknande innebörd gjordes i propositionen nr 160 till 1955 års riksdag, och riksdagen tog fasta på detta uttalande. I betänkandet föreslås också att bestämmelserna om förlust av besvärsrätt skall upphävas. Intresset av att självdeklarationerna inkommer i tid vill de sakkunniga i stället tillgodose genom effektiviserade bestämmelser om böter och viten.

De sakkunniga har enligt min mening på ett övertygande sätt klarlagt olägenheterna av de nuvarande bestämmelserna på området. I många fall har dessa bestämmelser, såsom också vitsordats under remissbehandlingen, kunnat leda till stötande resultat. Å andra sidan kan det fastslås, att sanktionen i fråga, såvitt angår det stora flertalet skattskyldiga, är tämligen ineffektiv. Den vilar, som de sakkunniga påpekat, på den orimliga förutsättningen att taxeringsnämnden och prövningsnämnden medvetet skulle begagna sig av den skattskyldiges situation till att åsätta honom en för hög taxering.

I några av de yttranden, där de sakkunnigas förslag i förevarande del blivit föremål för kritik, har förordats att den nuvarande sanktionen bibehålles i uppmjukad form. Man har härvid närmast tänkt sig att öppna ökade möjligheter att taga hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet samt att i särskild ordning undanröja orimligt höga taxeringar, som på grund av besvärsrättens förlust inte kunnat överklagas i vanlig ordning. Genom dylika åtgärder skulle utan tvivel de mest stötande resultaten av de nuvarande bestämmelserna kunna undvikas. Kvar står emellertid att skattedomstolarna varje gång frågan blir aktuell måste avgöra, om den skattskyldiges talan skall tagas upp till fullständig prövning eller helt avvisas. Något mellanting mellan dessa båda ytterligheter torde inte vara tänkbart. Med en uppmjukning av reglerna skulle man vidare stå inför möjligheten att försummelser av samma svårighetsgrad i ett fall skulle kunna leda till förlust av besvärsrätt men i ett annat — där större ekonomiska värden står på spel — skulle lämnas utan varje påföljd. De invändningar om rättsosäkerhet som med fog kan anföras mot den nuvarande ordningen skulle enligt min mening med icke mindre skärpa kunna riktas mot en på antytt sätt uppmjukad regel om förlust av besvärsrätt.

Jag kan därför inte förorda en sådan lösning. Valet måste enligt min mening stå mellan att följa de sakkunnigas förslag och att bibehålla de nuvarande bestämmelserna oförändrade.

Mot sakkunnigförslaget har invänts att detta skulle leda till att böter kunde komma att ådömas ett synnerligen stort antal skattskyldiga utan att likväl det förordade systemet med böter och viten skulle ha nödig effekt i fall där effektiva sanktioner framstår som önskvärda.

I fråga om den förstnämnda invändningen må framhållas, att deklara-tionsförseelserna i förslaget undantagits från allmänt åtal. Avsikten härmed är att en sovring skall ske hos taxeringsmyndigheterna. Härvid bör i första hand avskiljas de fall i vilka skäl skulle finnas för påföljdseftergift enligt den föreslagna straffbestämmelsen, d. v. s. när den skattskyldiges försum-melse finnes ursäktlig eller eljest ringa. Detta får i regel anses vara förhål-landet, när deklaration inkommit blott någon eller några dagar för sent eller när det kan antagas att den skattskyldiges försummelse beror av okunnighet eller oförmåga eller att svårigheter förelegat att fullgöra deklara-tionsplikten. Hänsyn kan också tas till den större eller mindre olägenhet som åsamkas taxeringsarbetet genom försummelsen. Är omständigheterna vidare sådana att den skattskyldige lever under synnerligen små inkomstförhållanden och med hänsyn härtill utgått från att någon skatt ej skall uttagas på hans in-komst, kan merendels saken få bero. Åberopar den skattskyldige en ursäkt, som förefaller rimlig, bör detta också i regel kunna vara tillräckligt skäl för att underlåta åtalsanmälan.

Sovringen av de fall som skall lämnas till åklagaren bör enligt min mening i första hand ske hos taxeringsnämnderna. Prövningen får ankomma på ord-föranden eller, i distrikt med taxeringsassistent, på ordföranden med assi-stentens medverkan. Till taxeringsintendenten bör sålunda endast rappor-teras sådana fall som ordföranden ansett böra beivras. Taxeringsintenden-ten har härefter att företa den ytterligare sovring som kan vara påkallad. Som de sakkunniga framhållit, kommer en ytterligare prövning att ske hos åklagaren eller, om åtal väckes vid domstol, av denna.

Med hänsyn till det anförda synes man kunna räkna med att böter kom-mer att ådömas endast i ett förhållandevis ringa antal fall samt att de nya reglernas tillämpning inte kommer att betunga taxeringsintendenterna, åklagarna och domstolarna i större omfattning än som får anses acceptabelt med hänsyn till angelägenheten att undslippa den nuvarande sanktionen mot deklara-tionsförsummelse.

I de fall åter där ett snabbt och effektivt ingripande finnes påkallat er-bjuder förslaget goda möjligheter härtill. Detta gäller främst skattskyldiga, som är efter år underlåter att avge deklaration eller som endast med svårig-het kan förmås därtill, och framför allt sådana, som kan misstänkas för att vilja spekulera i möjligheten av att bli åsatta en skönstaxering som är för låg i förhållande till deras verkliga inkomster. Dessa skattskyldiga bör ome-delbart efter sorteringsarbetets avslutande tillställas anmaning med ett

efter omständigheterna anpassat, inte alltför lågt vite. Genom den föreslagna och av mig förordade anordningen med postdelgivning blir sörjt för att anmaningen snabbt kommer den skattskyldige tillhanda och att taxeringsnämnden inom några dagar får bevis om mottagandet. Samtidigt bör deklara-tionsförsummelsen rapporteras till taxeringsintendenten för åtalsanmälan. Det i betänkandet föreslagna systemet med böter och viten synes sålunda kunna verka mer effektivt än den nuvarande påföljden för deklara-tionsförsummelse. Det skulle möjligen kunna göras gällande att arbetet med vites-föreläggande och åtalsanmälan kommer att onödigt inkräkta på den tid, som står till förfogande för det egentliga taxeringsarbetet. Jag vill då erinra om den väsentliga arbetsbesparing för ordföranden, som åsyftas med för-slaget att sorterings- och längdföringsarbetet m. m. dylikt överföres på bi-trädespersonal.

Såsom ytterligare skäl mot sakkunnigförslaget har åberopats att dettas genomförande skulle kunna medföra en ökning av antalet besvär till skatte-domstolarna. Denna invändning finner jag inte bärande. Att de nuvarande bestämmelserna kan innebära en återhållande faktor på besvärshäufigheten är en indirekt och ofta stötande konsekvens av att man använt förlust av besvärshäufighet som påföljd för deklara-tionsförsummelse. Vill man försöka be-gränsa skattedomstolarnas arbetsbörda, bör detta ske på andra vägar.

Under åberopande av det anförda tillstyrker jag de sakkunnigas förslag i förevarande del.

I fråga om sättet för fullföljd av talan till skattedomstolarna föreslår de sakkunniga vissa jämkningar av huvudsakligen teknisk natur. Dessa förslag kan jag biträda.

Jag vill i detta sammanhang anmärka att det med hänsyn till arbetsförhållandena på länsstyrelsernas taxeringssektioner inte torde vara praktiskt genomförbart att — såsom besvärssakkunniga påyrkat — nedbringa den för taxeringsintendenten gällande tiden för anförande av besvär hos skattedomstolarna. Härav bör även följande att i princip lika lång tid får gälla för de skattskyldiga och kommunerna.

En i sak mera angelägen reform i samma riktning är enligt min mening att tillse att tiden för kammarrättsmålens beredning i länsstyrelserna inte utan tvingande skäl överskrides. Genom de förestående förstärkningarna av taxeringssektionerna torde emellertid denna fråga, som de sakkunniga framhållit, i huvudsak lösas sig av sig själv. En viss garanti mot obehöriga förseningar ligger f. ö. däri att skriftväxlingen i kammarrättsmålen kommer att stå under ledning av prövningsnämndernas kanslier, för vilkas verksamhet landskamrerarna ytterst blir ansvariga. Jag vill framhålla att besvärshäufigheten i kammarrätten utgör ett viktigt led i åtgärderna för erhållande av riktiga taxeringar samt att vad som sammanhänger med denna besvärshäufighet inte bör få stå tillbaka för övriga arbetsuppgifter. Med tanke härför

kunde den särskilda kontroll över tidsfristens iakttagande som de sakkunniga velat tillägga den föreslagna riksskattestyrelsen i och för sig synas önskvärd. Då jag emellertid inte ansett mig kunna förorda den av de sakkunniga förordade utbyggnaden av riksskattenämnden, synes den föreslagna kontrollverksamheten inte kunna genomföras.

I detta sammanhang torde slutligen få upptagas de önskemål om befogenhet för prövningsnämnderna att företaga självrättelse, som framförts i några yttranden. Dessa önskemål vinner enligt min mening starkt stöd i det förhållandet att besvärsförfarandet i kammarrätten är förenat med avsevärd tidsutdräkt. Jag förordar därför att en möjlighet till självrättelse införes för prövningsnämndernas vidkommande. Sådan rättelse bör kunna komma i fråga beträffande felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbi-seende. Därvid bör i överensstämmelse med 17 kap. 15 § rättegångsbalken föreskrivas att parterna skall erhålla tillfälle att yttra sig innan beslutet om rättelse meddelas.

Beträffande *e f t e r t a x e r i n g* föreslår de sakkunniga vissa ändringar av innebörd bl. a. att bestämmelserna i ämnet flyttas från kommunalskattelagen och övriga skatteförfattningar till den nya taxeringsförfordningen. Vidare förordas, att frågor om eftertaxering skall väckas i prövningsnämnd och att förfarandet utformas i anslutning till besvärsförfarandet. Dessa förslag, som endast mött få erinringar, kan jag tillstyrka. Den av besvärssakkunniga väckta tanken att sammanarbeta eftertaxering och extraordinära besvär till ett enhetligt extraordinärt rättsmedel kan i och för sig synas tilltalande. De i betänkandet föreslagna reglerna innebär också att instituten i fråga, som båda reglerar möjligheterna att i efterhand vinna rättelse i laga kraftvunna taxeringar, närmas till varandra. Att helt sammanarbeta de nu ifrågakommande bestämmelserna synes dock ej böra ske.

I kammarrättens yttrande har framhållits att de föreslagna bestämmelserna måste anses innebära en skärpning av eftertaxeringsinstitutet samt att de därför inte bör erhålla retroaktiv tillämpning. Denna mening kan jag inte biträda. Oavsett huruvida förslaget kan anses innebära någon skärpning, bör hållas i minne att eftertaxeringsbestämmelserna i sak är av processrättslig natur. De reglerar, som nyss antytts, möjligheterna för det allmänna att i särskild ordning vinna rättelse i taxeringar, som blivit oriktiga, därför att de grundats på felaktiga uppgifter från den skattskyldige eller på ett material, som eljest genom åtgöranden eller underlåtenhet från hans sida blivit oriktigt eller ofullständigt. Av allmänna rättsgrundsatser torde följä, att ny processlagstiftning skall äga tillämpning även på förhållanden som i tiden ligger före lagstiftningens ikraftträdande. Undantag från denna regel föreskrives i allmänhet endast på grund av processtekniska eller därmed jämförliga skäl. Jag får i detta sammanhang erinra om att

lagen den 27 juni 1939 om särskilda rättsmedel gjordes tillämplig även på domar och beslut, som meddelats före denna lags ikraftträdande, och alltså även till den del lagen öppnade ökade möjligheter att få till stånd en prövning i efterhand av domar och beslut som vunnit laga kraft. Motsvarande är fallet med de ändringar i eftertaxeringsinstitutet som beslöts vid 1955 års riksdag.

De föreslagna utvidgningarna i de skattskyldigas möjligheter att anföra extraordinära besvär har i allmänhet hälsats med tillfredsställelse. För egen del finner jag betydelsefullt — inte minst med tanke på att många skattskyldiga har bristfällig kännedom om bestämmelserna och därför inte kan bevaka sin rätt på tillfredsställande sätt — att regler skapas, som möjliggör rättelse efter den vanliga besvärstidens utgång i fall där detta med hänsyn till omständigheterna framstår som befogat. Det är visserligen sannolikt att man, såsom taxeringsintendentens förening påpekat, får räkna med att åtskilliga svårbedömda gränsfall skall uppkomma, men denna olägenhet får vägas mot de fördelar som kan uppnås i materiellt avseende. Vad föreningen i övrigt anfört föranleder mig till det påpekandet att det givetvis bör ankomma på den skattskyldige att visa, att förutsättningar för extraordinär besvärprövning föreligger. Inte heller utsträckningen av tidsfristen till fem år synes böra väcka allvarigare betänkligheter. Som de sakkunniga påpekat föreligger här inte de särskilda skäl till återhållsamhet som kan ligga däri att den skattskyldige inte alltför länge skall behöva sväva i ovisshet om vad han har att betala i skatt för visst år.

Under åberopande av argument, likartade med de sist antydda, har några remissinstanser motsatt sig att taxeringsintendenten under så lång tid som fem år efter taxeringsåret skall kunna till den skattskyldiges nackdel påkalla rättelse av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende. Jag finner inte anledning att på denna punkt frångå de sakkunnigas förslag. Detta är att se som en konsekvens av den föreslagna förlängningen till fem år av den tid som står till den skattskyldiges förfogande för extraordinära besvär. Vidare bör ihågkommas att taxeringsintendentens ifrågavarande besvär skall avse rättelse av uppenbara fel. Att sådan rättelse kan åstadkommas även under tämligen lång tid synes inte behöva inge betänkligheter.

Som de sakkunniga påpekat, innebär förslaget inte någon ändring i fråga om regeringsrättens i regeringsformen inskrivna befogenhet att efter ansökan bevilja resning eller återställa försutten tid. Att, såsom besvärssakkunniga förordat, särskilt markera att de nya reglerna delvis berör ett grundlagsbestämt område synes, då dessa regler i och för sig är väl förenliga med grundlagens bestämmelser, knappast vara erforderligt.

I fråga om den rätt för skattskyldig att anföra extraordinära besvär, som grundas på att föreskriven underrättelse om avvikelser ej erhållits eller

att sådan mottagits för sent, föreslår länsstyrelsen i Västernorrlands län den jämkningen att besvärstiden inte i något fall skall gå till ända förrän med utgången av året efter taxeringsåret. Då detta förslag synes ägnat att förebygga rättsförluster samt även är förenat med vissa praktiska fördelar, tillstyrker jag detsamma.

Med sist angivna jämkning biträder jag vad de sakkunniga föreslagit i fråga om extraordinära besvär.

I likhet med de sakkunniga finner jag mig böra förorda, att nuvarande bestämmelser om befogenhet för överinstanserna att vid besvärsprövning ändra annan taxering än den besvären angår, bibehålles i princip oförändrade. Även om vissa skäl kan tala för att i anslutning till skattelags-sakkunnigas förslag avsevärt vidga dessa befogenheter, skulle sådana utvidgningar kunna leda till svåröverskådliga konsekvenser. På en punkt synes dock så starka skäl kunna anföras för en utvidgning att de här antydda betänkligheterna bör få vika. Jag åsyftar det fall, att man vid prövning av besvär över ett års taxering finner att en inkomst- eller avdragspost är att hänföra till annat beskattningsår än det besvären avser. Om taxeringen för det andra året vunnit laga kraft, skulle den situationen kunna uppkomma, att den skattskyldige fick betala dubbel skatt för inkomstbeloppet i fråga eller helt undgick att skatta för detsamma. Motsvarande skulle kunna förekomma beträffande en avdragspost. Jag vill därför förorda att bestämmelserna kompletteras så att en överflyttning till rätt beskattningsår kan äga rum.

De skäl som anförts för att öppna möjlighet till anslutningsbesvär finner jag bärande. Såsom de sakkunniga föreslagit bör emellertid sådana besvär endast få anföras hos skattedomstolarna. I fråga om prövningsnämnderna föreligger nämligen knappast något behov av detta institut. Taxeringsintendentens besvärstid är så utmätt att han alltid bör ha möjlighet att anföra besvär i vanlig ordning, när han har att taga ställning till besvär från den skattskyldige. Vad den sistnämnde angår synes prövningsnämndens befogenhet att av eget initiativ göra ändring till den skattskyldiges förmån innebära tillräcklig garanti för att hans intressen inte blir åsidosatta. Beträffande anslutningsbesvär hos regeringsrätten kan det visserligen, såsom justitiekanslersämbetet framhållit, synas tveksamt, om inte denna fråga kunde anstå i avbidan på resultatet av den pågående utredningen om inskränkningar i fullföljdsrätten till nämnda instans. Framhållas bör emellertid att ett väsentligt syfte med förslaget om anslutningsbesvär är att förebygga att besvärstalan anhängiggöres enbart därför att en part befarar att motparten skall besvära sig. Förslaget kan således i viss mån sägas ligga i linje med strävandena att nedbringa fullföljden till den högsta instansen. På grund härav och då de sakkunniga, som verkstäl-

ler utredning i denna fråga, inte haft någon erinran mot taxeringssakkunnigas förslag, anser jag mig böra förorda att anslutningsbesvär får anföras även i regeringsrätten.

Tiden för anslutningsbesvär utgår enligt sakkunnigförslaget en månad efter den ordinarie besvärstiden. I några yttranden har förordats att tiden i stället skulle räknas från det de först anförda besvären kommit motparten tillhanda. Detta skulle emellertid förutsätta att bevis om dagen härför regelmässigt skulle behöva upptagas. Vidare skulle följderna kunna bli, att om vederbörande inte kan anträffas, denne utan tidsbegränsning skulle kunna påkalla prövning av anslutningsbesvär. Jag finner under sådana omständigheter, att den i betänkandet föreslagna regeln är att föredraga.

De sakkunnigas förslag att parterna skall kunna föreläggas att fullständiga besvärsskrifter har i allmänhet godtagits och jag kan tillstyrka detsamma. I anslutning till vad som anförts i något yttrande torde få framhållas att den föreslagna bestämmelsen bör begagnas med urskillning och i huvudsak bör betraktas som en yttersta utväg att komma till rätta med parter, som inte kan förmås att, där detta är av betydelse för målets avgörande, precisera sin ståndpunkt. Däremot bör bestämmelsen självfallet inte tillämpas så att prövningsnämnderna underlåter att vidtaga en befogad ändring i taxeringen därför att den skattskyldige saknat förmåga att mera klagande precisera sina yrkanden.

Frågan om besvärsförteckningar har kommit i ett ändrat läge genom att den i betänkandet åsyftade successiva och delvis samtidiga prövningen i olika instanser inte kommer till stånd. Jag förordar därför att besvärsförteckningar alltjämt skall lämnas till kammarrätten. I vad angår fastighetstaxeringsmål kan vara av värde att förteckningarna kompletteras på sätt kammarrätten ifrågasatt. Någon uttrycklig föreskrift i en ordningsfråga av denna typ synes dock inte böra intagas i taxeringsförordningen.

Vad de sakkunniga i övrigt förordat på hithörande områden föranleder ingen erinran från min sida.

VIII. Om straff och viten

Taxeringssakkunniga

I förslaget återfinnes med vissa jämkningar de i 140 § och 141 § 1, 3 och 4 mom. gällande taxeringsförordning meddelade bestämmelserna om straff för brott mot tystnadsplikt och för vissa falskdeklaration och vårdslös deklARATION närstående förfaranden. Smärre jämkningar föreslås även i 143 § såvitt angår taxeringsmyndigheternas befattning med fall av falskdeklaration och vårdslös deklARATION.

Beträffande påföljderna för underlåtenhet att i tid avge självdeklARATION innebär förslaget, att förlust av besvärsrätt inte längre skall inträda som

påföljd för sådan försummelse. Den som gör sig skyldig till dylik försummelse skall i stället kunna dömas till böter, högst 300 kronor. Denna påföljd skall, i analogi med vad numera gäller enligt 39 § taxeringsförordningen, även kunna inträda, om självdeklaration har så bristfälligt innehåll att den uppenbarligen inte är ägnad att ligga till grund för taxering. För att böter inte skall ådömas i ursäktliga fall förordas att allmänt åtal får äga rum endast efter anmälan av taxeringsintendent. Därjämte föreslås, att om den skattskyldiges försummelse finnes ursäktlig eller eljest ringa, skall domstolen äga fria honom från straff. Denna befogenhet kan begagnas t. ex. om rätten skulle finna att taxeringsintendenten bort medge den skattskyldige sökt uppskov med deklarationens avgivande. Betydelsen av ett sådant stadgande torde emellertid, enligt vad de sakkunniga framhåller, främst ligga däri att åklagarna inte kommer att väcka åtal i de fall där bötesstraff skäligen inte bör ådömas.

Enligt förslaget skall vite regelmässigt föreläggas i anmaningar att avge självdeklaration. Därvid kan det nuvarande dagsbotsstraffet i 141 § 2 mom. för underlåtenhet att efterkomma sådan anmaning bortfalla. De sakkunniga påpekar, att enligt numera vedertagna principer böter och vite inte bör kunna ifrågakomma samtidigt (jfr 9 kap. 8 § andra stycket rättegångsbalken). Ett val mellan de båda sanktionsformerna bör alltså ske. Härvid har de sakkunniga funnit vitet vara att föredraga, icke minst från effektivitetssynpunkt.

De principer som föreslagits i fråga om deklaraionsförsummelse förordas även beträffande uraktlåtenhet att avge kontrolluppgifter till ledning vid annans taxering. Vid försummelse att inkomma med kontrolluppgift, som skall lämnas utan anmaning, skall, i överensstämmelse med vad redan nu gäller enligt 142 § taxeringsförordningen, böter om högst 300 kronor kunna ådömas. Allmänt åtal för sådan förseelse göres beroende av anmälan från taxeringsintendent, och domstolen kan fria från straff i ursäktliga eller helt bagatellartade fall. Är det däremot fråga om uppgifter som skall lämnas först efter anmaning bör enligt de sakkunnigas mening endast vite ifrågakomma som sanktion. Detsamma bör vara fallet om den, som försummat att avge kontrolluppgift utan anmaning, därefter anmanats att fullgöra denna sin skyldighet.

De nuvarande bestämmelserna i 138 och 139 §§ taxeringsförordningen om straff för vissa försummelse av ordförande i taxeringsnämnd m. fl. föreslås avskaffade.

För närvarande gäller enligt 144 § 2 mom. att försuttet vite utdömes av länsstyrelsen. Av 3 mom. framgår att talan mot sådant länsstyrelsens beslut kan föras hos kammarrätten och vidare till regeringsrätten. Ett vitesföreläggande som sådant kan inte överklagas, men vid prövning av besvär över utdömande av vite må jämväl fråga, huruvida vitet bort föreläggas, komma under bedömande.

I dessa regler föreslås smärre jämkningar. Med hänsyn till vitesfrågornas

vanligen brådskande natur förordas sålunda att besvärstiderna överlag begränsas till tre veckor. Att ett vitesföreläggande inte kan överklagas torde enligt de sakkunniga vara välgrundat. Det ligger i sakens natur, uttalar de sakkunniga, att vitesföreläggandena som regel skall lända till skyndsamt efter rättelse. Om den som mottar föreläggandet önskar göra gällande att föreläggandet är obefogat, bör han vara hänvisad till att på egen risk underlåta att efterkomma detsamma samt att hävda sin uppfattning i samband med vitets utdömande.

I 9 kap. 8 § rättegångsbalken stadgas, att vite enligt nämnda balk ej må bestämmas under fem eller över 5 000 kronor. Har vite utdömts och förelägges nytt vite, får vitet bestämmas till högre belopp dock ej över 10 000 kronor. Vite får inte föreläggas kronan.

Motsvarande bestämmelser har upptagits i förslaget till ny taxeringsförordning med den jämkningen, att lägre vite än 100 kronor ej må bestämmas. Med hänsyn till de stora ekonomiska intressen, varom ofta är fråga, bör enligt de sakkunniga ytterligare tillses att vitena inte blir för låga. Sålunda bör viten mellan 5 000 och 10 000 kronor kunna föreläggas oavsett om vite tidigare förelagts. Kommun, landsting och annan myndighet samt tjänstemän i tjänsteutövning föreslås undantagna från dem som kan få vitesföreläggande.

Vissa ytterligare bestämmelser föreslås om förfarandet vid utdömande av viten. Sålunda föreslås, att anmälan om uttagande av vite skall göras av taxeringsintendent. Denne kan härigenom företa en preliminär sovring, så att utdömande av vite inte påkallas annat än när det framstår som befogat.

De sakkunniga finner uppenbart, att länsstyrelsens prövning inte bör inskränkas till att konstatera, huruvida förelagt vite försuttits. Länsstyrelsen bör kunna pröva huruvida vitet bort föreläggas och vilket vitesbelopp som kan vara skäligt. Den skall sålunda kunna nedsätta vitet eller helt avstå från att utdöma detsamma. Detta torde enligt de sakkunniga följa redan av allmänna regler men bör i tydlighetens intresse komma till uttryck i författningstexten. I enlighet härmed föreslås, att länsstyrelsen — liksom skattedomstolarna — vid prövning av anmälan om uttagande av vite får ta under bedömande huruvida och med vilket belopp vitet bort föreläggas. Ytterligare förordas, att taxeringsintendenten skall äga anföra besvär över länsstyrelsens beslut.

Enligt 9 kap. 8 § rättegångsbalken gäller, att vite ej må utdömas, om det, då fråga uppkommer om uttagande av vitet, finnes att ändamålet med detsamma har förfallit. Ett stadgande av samma innebörd föreslås upptagen i den nya taxeringsförordningen.

Remissyttrandena

För vad som yttrats i anledning av de sakkunnigas förslag att förlust av besvärsrätt inte längre skall inträda som påföljd för deklara-tionsförsum-

meler har redogörelse lämnats i samband med besvärreglerna. Likaså har där behandlats det system av böter och viten som enligt de sakkunnigas förslag skall användas för att förmå de skattskyldiga att avlämna deklara- tioner och andra uppgifter i rätt tid.

De sakkunnigas förslag i övrigt beträffande straff och viten har endast föranlett erinringar i ett fåtal yttranden.

Kammarrätten kan inte godtaga de sakkunnigas förslag att vid fortsatt underlåtenhet att avge deklARATION endast vite skall få begagnas. *Kammarrätten* anför.

Den nuvarande valfriheten mellan utdömande av förelagt vite och dags- böter, synes vara både effektivare och mera praktisk än det av de sakkun- niga föreslagna vitesförfarandet. Effektiviteten av vitesföreläggande kan för övrigt starkt ifrågasättas. Att det så sällan för närvarande tillämpas i taxeringsprocessen, tyder på att förfarandet anses föga praktiskt och av ringa effektivitet. Man torde för närvarande kunna räkna med, att besvär angående utdömande av vite i taxeringsmål kunna bli slutligen avdömda inom ett å två år från anhängiggörandet. Om antalet dylika besvär skulle komma att ökas mera avsevärt, vilket torde bli en följd av ett genom- förande av de sakkunnigas förslag, synes man få räkna med längre tid för målens avgörande.

Vidare anser *kammarrätten* att bestämmelserna om straff och viten för underlåtenhet att avgiva uppgift till ledning för annans taxering kräver sär- skild uppmärksamhet. *Kammarrätten* finner nämligen varken rimligt eller praktiskt att medelst vite försöka framtvunga fullgörande av skyldighet att lämna kontrolluppgifter. Det kan förhålla sig så, att den skattskyldige försatt sig i en sådan situation, att han omöjligen kan fullgöra nämnda skyldigheter. I ett dylikt fall, oavsett om det skett uppsåtligen eller inte, är ett vitesföreläggande verkningslöst. För övrigt kan dessa bestämmelser i vissa fall innefatta en skyldighet att uppträda som angivare, vilket torde betraktas med stor ovilja. Enligt *kammarrättens* mening synes vid sådant förhållande straff vara den riktiga påföljden.

Kammarrätten är även tveksam om lämpligheten av att åt taxerings- nämnd anförtro uppgiften att förelägga viten.

Besvärssakkunniga har intet att erinra mot att taxeringsnämnd gives be- fogenhet att förelägga vite. Det förekommer allmänt att kommunala nämnder äger besluta härom. En förutsättning för att taxeringsnämnd skall kun- na tillerkännas denna befogenhet är emellertid, enligt besvärssakkun- niga, ur rättssäkerhetssynpunkt icke tillfyllest att den enskilde kan få vites- föreläggandet omprövat i ett mål om vitets utdömande genom att underlåta att ställa sig föreläggandet till efterrättelse. Om möjlighet öppnas att klaga hos prövningsnämnden får rättssäkerhetskraven anses vara tillgodosedda. Ett överklagande behöver då icke heller, om klagotiden göres kort, näm- värt fördröja taxeringsarbetet. För den händelse taxeringsnämnds vitesföre- 21 — *Bihang till riksdagens protokoll 1956. 1 saml. Nr 150*

lägganden anses icke kunna bli överklagbara, måste besvärssakkunniga avstyrka, att taxeringsnämnd gives befogenhet att stadga vite. — Taxeringsintendenten bör enligt besvärssakkunnigas mening icke erhålla rätt att meddela vitesföreläggande. Visserligen har åklagare i brottmål vissa tvångsmedel till sitt förfogande. Att märka är emellertid, framhåller besvärssakkunniga, att de mera kvalificerade tvångsmedel, som står till buds i straffprocessen, skall beslutas av domstol. På samma sätt bör enligt besvärssakkunnigas mening taxeringsintendent, som finner att behov föreligger av vite för framtvingande av en deklARATION, komplettering av en deklARATION, en uppgift eller ett tillhandahållande av böcker vid taxeringsrevision etc., hänvända sig till prövningsnämnden och hemställa om vitesföreläggande.

Besvärssakkunniga anser sålunda, att befogenhet att förelägga vite bör tillkomma prövningsnämnden icke vid kallelse till muntlig förhandling utan även i sådana situationer då enligt taxeringsnämndens förslag taxeringsintendenten skall kunna utsätta vite. Även vid utredning, som prövningsnämnden företager på eget initiativ, bör nämnden kunna bruka vite som tvångsmedel. Med hänsyn till prövningsnämndens kvalifikationer och de garantier dessa erbjuder för en grundlig och objektiv handläggning finnes möjlighet till överklagande av dess beslut i vitesärende kunna undvaras. — Beträffande tjänsteman, som skall verkställa taxeringsrevision, bör enligt besvärssakkunniga gälla att han liksom taxeringsintendenten vid behov av vitesföreläggande skall ha att hänvända sig till prövningsnämnden.

Besvärssakkunniga uttalar vidare, att rätt bör tillkomma prövningsnämnd och annan myndighet att göra anmälan hos länsstyrelsen om förstuttna viten, som förelagts av myndigheten. Ytterligare anmärkes — om de föreslagna bestämmelserna att vite ej må utdömas om ändamålet med vitet förfallit samt att vid prövning av fråga om utdömande av vite jämväl må bedömas huruvida och med vilket belopp vitet bort föreläggas — att dessa bestämmelser berör allmänna icke alldeles lättlösta spörsmål om vite. Det synes enligt besvärssakkunniga icke föreligga anledning att giva dessa frågor en författningsmässig reglering just i detta begränsade sammanhang. De bör i stället bedömas med ledning av allmänna regler.

Även *riksskattenämnden* är inne på frågan om möjlighet att överklaga vitesföreläggande. Nämnden yttrar.

Det synes önskvärt, att någon anordning träffas för förhindrande av att rätten till vitesföreläggande missbrukas. Utvägen att medgiva besvärsrätt över beslut, varigenom vite förelagts, torde dock icke vara framkomlig.

Det syfte man med vitesbestämmelserna vill tillgodose synes emellertid icke äventyras om länsstyrelsen berättigades att, efter framställning från den som erhållit vitesföreläggandet eller eljest, upphäva ett vitesföreläggande, om detta framstår såsom uppenbart oskäligt eller eljest särskilda skäl för föreläggandets hävande finnas föreligga.

Näringslivets skattedelegation framför samma förslag, varvid delegationen yttrar.

Det är enligt vår mening nödvändigt, att någon anordning träffas för förhindrande av att rätten till vitesföreläggande missbrukas, ehuru väl utvägen att medgiva besvärsmått över beslut, varigenom vite förelagts, av praktiska och måhända även av principiella skäl icke torde vara framkomlig. Situationer kunna eljest uppkomma, som icke minst i taxeringsmyndigheternas eget intresse böra undvikas, såsom exempelvis att en åldring eller en skattskyldig, som drabbats av allvarlig sjukdom, tilläventyrs utan att ha fått del av något föregående krav från taxeringsmyndigheternas sida erhåller ett vitesföreläggande, avseende ett för honom mycket betydande belopp. Att ett under dylika förhållanden meddelat vitesföreläggande icke omedelbart kan hävas utan först i samband med prövningen av vitets utdömande är uppenbart otillfredsställande.

Delegationen framhåller vidare att det beträffande de belopp, till vilka vite må bestämmas, synes föreligga desto mindre anledning att gå utöver de i 9 kap. 8 § rättegångsbalken meddelade bestämmelserna som den rätt till vitesföreläggande, varom här är fråga, kommer att utövas av myndigheter med mycket skiftande kvalifikationer.

Sveriges advokatsamfund har inte något att erinra mot taxeringssakkunnigas förslag om rätt för taxeringsnämnderna att utsätta vite i samband med anmaning att inkomma med självdeklaration. Inte heller har samfundet någon erinran emot att taxeringsintendenten i vissa fall skall äga förelägga vite.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län påpekar, att vite, som förelagts av prövningsnämnd, bör utdömas efter anmälan från nämnden och inte på talan av taxeringsintendent. — Länsstyrelsen anser vidare, att taxeringsintendent bör åläggas att till åtal anmäla sådana fall som avses i 117 § förslaget till taxeringsförordning.

Länsstyrelsen i Uppsala län förordar, att vitesföreläggande till belopp intill 100 kronor bör få utfärdas av taxeringsassistenten. Då högre vitesbelopp kan ifrågakomma, finnes däremot saken böra hänskjutas till länsstyrelsens avgörande.

Länsstyrelsen i Kristianstads län uttalar, att de föreslagna reglerna om straff och viten vid deklara-tionsförsummelse måhända är påkallade och ändamålsenliga. Länsstyrelsen vill dock uttala farhågor för att förfarandet blir omständligt och tyngande.

Länsstyrelsen i Blekinge län kan ej helt dela de sakkunnigas uppfattning om vitet som en särskilt effektiv sanktionsform. Med de undersökningar, som måste verkställas av länsstyrelsen, innan vite utdömes, tar det ofta så lång tid mellan föreläggande av vite och dettas utdömande att vitets verkan blir ringa eller ingen. Vitesföreläggande torde vidare ej bliva av åsyftad verkan på grund av överklagande — kanske i rent förhållningssyfte — av de senare meddelade besluten om vitens utdömande. Anses emellertid beskattning-nämnderna böra tillerkännas rätt att förelägga vite, finner länsstyrelsen, att denna rätt i fråga om taxeringsnämnderna bör förbehållas nämnd, som biträdes av taxeringsassistent.

Departementschefen

I samband med besvärreglerna har jag tagit ställning till de sakkunnigas förslag att förlust av besvärsrätt inte längre skall inträda som påföljd för deklarationsförsummelse. Detta förslag har jag biträtt, och jag har därvid även förklarat mig kunna godtaga det system av vites- och bötespåföljder som de sakkunniga förordat för att tillgodose kravet på att självdeklarationer och andra uppgifter från de skattskyldiga avges i vederbörlig ordning.

Detta system förutsätter att taxeringsnämnderna erhåller befogenhet att förelägga viten. Häremot har i allmänhet inte riktats någon invändning vid remissbehandlingen. Beslutanderätten bör som de sakkunniga föreslagit utövas av ordföranden. Det ligger i sakens natur, att ordföranden, där han så finner vara av värde, före fattande av beslut angående vite tar kontakt med nämndens övriga ledamöter för att utnyttja förefintlig personkännedom.

I flertalet yttranden konstateras vidare, att om vitesbestämmelserna inte skall bli helt ineffektiva, möjlighet att överklaga föreläggandena inte kan införas. Detta är också enligt min mening uppenbart. Om ett föreläggande att avge självdeklaration skulle kunna överklagas, skulle detta — särskilt med tanke på att taxeringsperioden enligt vad jag förordat skall avslutas redan den 30 juni — innebära, att den skattskyldige hade möjlighet att förhåla saken så länge att förfarandet blev meningslöst. Den olägenhet som kan ligga i att föreläggandena inte kan överklagas uppväges mer än väl av att anordningen möjliggör att förlust av besvärsrätt inte längre skall inträda som påföljd för deklarationsförsummelser.

Samma invändning måste enligt min uppfattning riktas mot det i några yttranden framförda förslaget att länsstyrelsen skulle tillerkännas en befogenhet att på särskild framställning undanröja ett vitesföreläggande. Denna anordning torde nämligen i regel förutsätta, att om framställningen avslagits av länsstyrelsen, den skattskyldige måste få ny tid för att ställa sig föreläggandet till efterrättelse.

Vad som åsyftats i nämnda yttranden synes emellertid i allt väsentligt kunna tillgodoses inom ramen för det i betänkandet föreslagna förfarandet. Den som mottagit ett föreläggande, som han inte anser sig kunna iakttaga, kan givetvis vända sig till taxeringsnämndens ordförande och, där så finnes befogat, få föreläggandet upphävt eller jämkat. I regel torde en för båda parter tillfredsställande lösning kunna vinnas på detta sätt. Skulle så inte bli fallet, kan taxeringsintendenten inkopplas på saken. En särskild garanti mot obilliga resultat ligger i den föreslagna anordningen att det skall ankomma på intendenten att avgöra, om framställning skall ske rörande utdömande av försuttet vite. Dessa framställningar skall sedan prövas av länsstyrelsen som, när omständigheterna ger anledning därtill,

kan nedsätta vitet eller förordna att vitet inte skall uttagas. Länsstyrelsens beslut om uttagande av vite kan, liksom nu är fallet, överklagas hos kammarrätten och därifrån hos regeringsrätten.

Att taxeringsintendenterna får befogenhet att förelägga viten är starkt motiverat från effektivitetssynpunkt. Med hänsyn till de höga kvalifikationer, som dessa befattningshavare måste antagas besitta, bör förslaget i denna del inte heller ge utrymme för berättigade invändningar.

Prövningsnämnderna bör, som besvärssakkunniga påpekat, erhålla befogenhet att förelägga vite även i andra fall än vid kallelse till muntlig förhandling.

I och för sig kunde det vara tänkbart att, i enlighet med vad några remissinstanser påyrkat, låta prövningsnämnderna själva utdöma viten eller göra anmälan om vites utdömande. De sakkunnigas förslag, som innebär att samtliga frågor om utdömande av vite anhängiggöres hos länsstyrelsen av taxeringsintendenten, synes emellertid på lämpligt sätt tillgodose intresset av enhetlighet och enkelhet i förfarandet.

Som de sakkunniga påpekat är det numera en vedertagen princip att en och samma förseelse inte skall vara belagd med såväl böter som vitespåföljd. Jag kan därför inte biträda kammarrättens uppfattning att valfriheten mellan de båda påföljderna bör bibehållas. I anledning av vad kammarrätten anfört får jag vidare erinra om att vitesföreläggande beträffande kontrolluppgifter redan nu kan äga rum enligt 40 § taxeringsförordningen. Att vite såväl från effektivitetssynpunkt som från andra synpunkter är ett lämpligare medel än böter för att i ett särskilt fall framtvunga fullgörandet av en skyldighet, är en uppfattning som står i överensstämmelse med de bedömanden som gjorts inom andra lagstiftningsområden.

Då de sakkunnigas förslag i övrigt inte blivit föremål för någon väsentlig erinran, får jag med förut angiven jämkning tillstyrka detsamma.

IX. Vissa med inkomst av tjänst sammanhängande frågor

Såsom inledningsvis omtalats, har *riksskattenämnden* meddelat vissa anvisningar i anslutning till det av nämnden fastställda formuläret för kontrolluppgifter från arbetsgivare enligt 33 § 1 mom. punkt 1 taxeringsförordningen. Nämnden har tillika anfört, att den inte ansett frågan om uppgiftsskyldighetens omfattning slutgiltigt löst genom dessa anvisningar, varför nämnden anmält ärendet för den utredning och de vidare åtgärder, var till kunde finnas anledning.

Jag har förut haft anledning att något ingå på hithörande frågor, nämligen i samband med ett den 23 november 1955 i andra kammaren lämnat svar på interpellation av herr Strandh. Jag skall nu närmare behandla dessa spørsmål.

Gällande bestämmelser m. m.

Nuvarande bestämmelser om skyldighet för arbetsgivare att avlämna kontrolluppgifter har tillkommit efter beslut av 1955 års riksdag. Enligt 33 § 1 mom. punkterna 1 och 2 *taxeringsförordningen* i dess då antagna lydelse åligger uppgiftsskyldighet statlig och kommunal myndighet, aktieföretag, ekonomisk förening, fond, stiftelse och annan juridisk person än dödsbo. Uppgift skall vidare lämnas av fysiska personer och dödsbon, i den mån de bedrivit rörelse, jordbruk eller skogsbruk eller innehaft annan fastighet. Uppgiftsskyldighet har också särskilt föreskrivits för fysiska personer som varit skyldiga att verkställa skatteavdrag enligt uppbördsförordningen. Uppgift skall lämnas angående var och en som hos den uppgiftsskyldige innehaft anställning eller uppdrag eller utfört tillfälligt arbete eller som av den uppgiftsskyldige åtnjutit pension, livränta eller periodiskt utgående ersättning. Vidare skall uppgift lämnas om den som åtnjutit förmån från personalstiftelse eller annan stiftelse. Den, som är uppgiftsskyldig på den grund att han varit skyldig verkställa skatteavdrag, skall lämna uppgift om den å vars inkomst skatteavdrag verkställts.

Beträffande uppgifternas innehåll föreskrives, att de skall avse avlöning, arvode eller annan ersättning, oavsett huruvida denna utgått kontant eller såsom naturaförmån samt oavsett om den utgjort ersättning för kostnader, som mottagaren haft att bestrida. Har mottagaren haft att erlægga vederlag för naturaförmån, skall uppgift lämnas såväl om förmånen som om vederlaget.

Från den sålunda föreskrivna uppgiftsskyldigheten gäller vissa undantag. Uppgift skall inte lämnas om folkpension, inte heller om utbetalningar till rörelseidkare, som enligt lag varit bokföringsskyldiga, av ersättning för tillfälligt arbete. Undantag gäller vidare för sådan av statlig myndighet utgiven förmån, som icke utgör skattepliktig intäkt för mottagaren. Slutligen är vissa gränser uppställda med hänsyn till värdet av de förmåner som en arbetsgivare utgivit till en och samme arbetstagare. Beträffande ersättning och förmån för tillfälligt arbete skall sålunda uppgift inte lämnas, om det som mottagaren sammanlagt åtnjutit haft lägre värde än 100 kronor för hela året. En ännu högre värdegräns gäller för innehavare av annan fastighet, som utgivit ersättning eller förmån till någon för tillfälligt arbete å fastigheten, i den mån vad som utgivits inte utgör avdragsgill omkostnad i rörelse. I sist angivna fall behöver uppgift inte lämnas om ersättningen haft lägre värde än 500 kronor.

Enligt 33 § 2 mom. skall, om utgiven förmån avser endast en del av året, upplysning meddelas om den tidrymd, för vilken förmånen utgått. Vidare föreskrives, att om särskild resekostnads- och traktamentsersättning utgått från annan arbetsgivare än statlig myndighet, skall i kontrolluppgiften anges beloppet av dels resekostnadsersättning och dels traktamentsersättning

jämte antalet dagar, för vilka sistnämnda ersättning utgått. Därest vid avlönings utbetalande avdrag skett för löntagares eller hans efterlevandes pensionering, skall i kontrolluppgiften upptas bruttolön, vad som avdragits och efter avdraget återstående belopp. Har arbetsgivare uppburit den anställde tillkommande ersättning på grund av försäkring i allmän sjukkassa, skall jämväl det sålunda uppburna beloppet anges. Slutligen skall i kontrolluppgiften särskilt anges skatteavdrag, som skett för uttagande av preliminär A-skatt.

De av riksskattenämnden meddelade anvisningarna rörande kontrolluppgifterna innehåller följande.

Vad angår *naturaförmåner* bör, för att obligatorisk uppgiftsskyldighet skall anses föreligga, krävas

1) att förmånen icke är bagatellartad.

Vidare bör i allmänhet krävas

2) att förmånen kan anses innebära att mottagaren besparas en kostnad, som eljest skulle uppstått för honom (jfr dock nedan).

Till förtydligande av det sagda må anföras. De angivna villkoren innebära att en förmån, som allenast består däri att arbetsgivaren hyresfritt ställer lokal till förfogande för servering av lunch, som den anställde själv betalar, icke behöver redovisas å kontrolluppgift. Ej heller behöver redovisning ske av sådan förmån, som endast innebär att den anställde hos arbetsgivaren erhåller lunch till dennes självkostnadspris eller för ett pris, som endast med ett mindre belopp (50 å 75 öre för dag) understiger det värde för fri lunch, som fastställts i vederbörande prövningsnämnds anvisningar till ledning för 1956 års taxering. Redovisning behöver icke heller ske av sådan förmån, t. ex. en kopp te eller kaffe på eftermiddagen, som i huvudsak har karaktären av en uppmuntran i arbetet och som sålunda icke innebär en besparad levnadskostnad för den anställde. Förmånen att hos arbetsgivaren köpa av denne saluförda varor till billigare pris än som eljest av arbetsgivaren tillämpas behöver ej heller redovisas å kontrolluppgift, därest fråga är allenast om anställd sedvanligen tillkommande rabatt.

Emellertid bör förmån av *större* ekonomiskt värde redovisas i kontrolluppgift och detta även om det kan göras gällande, att mottagaren icke därigenom besparats en kostnad, t. ex. av det skälet att han överhuvud icke skulle ha förskaffat sig förmånen om han icke erhållit den kostnadsfritt eller till nedsatt pris från arbetsgivaren. Beskattningsmyndigheterna böra generellt beredas tillfälle att pröva, efter vilket värde dylik förmån skall beskattas. Typiska exempel på nu åsyftade förmåner äro t. ex. semesterresor, som arbetsgivaren bekostar, bilar som de anställda få köpa till reducerat pris, förmånen att få använda företagets bil för privata resor o. s. v.

Ersättning för *representationskostnader* har tidigare skolat uppges tillsammans med övriga löneförmåner i en klumpsumma men skall numera redovisas särskilt för sig. Uppgift behöver emellertid icke lämnas om sådana till den anställde gjorda utbetalningar för representation utom hemmet vid ett eller annat enstaka tillfälle, som exakt motsvara av den anställde gjorda utlägg för representation och som enligt vederlaget affärsbruk bokföras å arbetsgivarens omkostnadskonto.

Beträffande *reskostnadsersättning* bör, för att obligatorisk uppgiftsskyld-

dighet skall anses föreligga, krävas att fråga är om belopp som icke äro bagatellartade. I kontrolluppgift behöver sålunda icke redovisas uppbyggnaden av resekostnadsersättning i t. ex. det fall, att den anställde i sin tjänst företagit resor inom tjänstgöringsorten eller dess omgivningar medelst buss, taxibil eller liknande och sedermera av arbetsgivaren erhållit ersättning härför med belopp motsvarande de faktiska resekostnaderna.

Resekostnader, som betalats direkt av arbetsgivaren, såsom då arbetsgivaren tillhandahållit färdbiljett för resan, skola överhuvud icke upptagas i kontrolluppgift; här är det nämligen icke fråga om en till den anställde utbetalad ersättning för resekostnader.

Med hänsyn till att den ifrågavarande förordningen om ändring i taxeringsförordningen utkommit relativt sent under beskattningsåret 1955 kan det för vissa större arbetsgivare med hänsyn till bokföringens uppläggning vara förenat med synnerliga svårigheter att redan för beskattningsåret 1955 lämna uppgifter enligt de nya bestämmelserna. I dylika fall bör vederbörande taxeringsintendent på begäran av arbetsgivaren lämna de anvisningar angående sättet för uppgiftsskyldighetens fullgörande, som med hänsyn till förhållandena må finnas påkallade. Sålunda torde kunna ifrågakomma att låta arbetsgivaren, i stället för att specifikt ifylla varje kontrolluppgift, allenast på varje uppgift medelst tilltryck eller på annat sätt lämna en redogörelse för de principer, efter vilka resp. förmåner eller ersättningar utgå inom företaget ifråga.

Skyldigheten enligt nyss återgivna bestämmelser i taxeringsförordningen att lämna kontrolluppgifter rörande arbetstagare, pensionärer m. fl. har utformats på grundval av *kommunalskattelagens* stadganden om vad som vid taxeringen skall upptas som intäkt av tjänst.

Enligt 32 § 1 mom. nämnda lag hänföres till intäkt av tjänst avlöning, arvode, traktamente, sportler och annan förmån i penningar, bostad eller annat som utgått för tjänsten. Vidare hänföres hit pensioner, livräntor, undantagsförmåner och periodiska understöd ävensom vissa andra på grund av försäkring uppbyggnaden belopp än de förut nämnda.

I 3 mom. av samma paragraf stadgas bl. a. att vad staten anvisat till bestridande av särskilda med vissa tjänster förenade kostnader inte skall upptagas såsom intäkt av tjänst. Hit hör t. ex. resekostnads- och traktamentsersättningar. Vidare undantas i princip från skatteplikt förmån av fri sjukvård eller fri tandvård.

Av 33 § framgår, att den skattskyldige äger åtnjuta avdrag för kostnader för intäkternas förvärvande. Hit hör bl. a. kostnader för resor i tjänsten, där ej, vad angår statstjänst, särskild ersättning varit därför anvisad.

Ytterligare bestämmelser är meddelade i anvisningarna till 32 §. Av dessa bestämmelser må här återges följande. Enligt punkten 2 gäller, att som skattepliktig intäkt räknas bl. a. beklädnadsförmån eller ersättning därför. I punkten 3 anges, att hyresvärdet av bostad, som kan vara anvisad åt den anställde, skall upptagas såsom intäkt av tjänst. Vidare skall såsom intäkt upptagas värdet av andra utav den skattskyldige åtnjutna förmåner, därest han icke skulle varit berättigad åtnjuta avdrag för utgifterna

för förmånernas förvärvande för den händelse, att han själv förskaffat sig dem. Såsom intäkt skall således, under nyss angivna förutsättning, upptagas exempelvis värdet av fri kost och fria resor ävensom skatter, försäkringsavgifter o. dyl., som arbetsgivaren betalat för den anställde. Dock gäller enligt punkten 8, att om någon på grund av anställning eller särskilt uppdrag åtnjutit förmån av fria resor, denna förmån skall, försåvitt den ej är att anse som ersättning för kontant avlöning, icke utgöra skattepliktig intäkt.

Av punkten 6 av anvisningarna framgår, att värnpliktig personal tillkommande naturaförmåner m. m. inte skall upptas som skattepliktig intäkt.

I fråga om den skattemässiga bedömningen av naturaförmåner och liknande föreligger åtskilliga avgöranden i regeringsrätten. Nämnas kan bl. a., att förmån av fri telefon, som tillkommit befattningshavare vid telegrafverket, har beskattats, då det fick antagas, att den skattskyldige, om förmånen ej utgått, skulle ha abonnerat på telefon (R. 1947: ref. 4). Däremot har dylik förmån inte beskattats i fall, då det ej kunde antagas, att den skattskyldige frivilligt skulle ha hållit sig med telefon (R. 1947: not. 123, 124 och 127). Skillnaden mellan hyresvärdet enligt ortens pris å tjänstebostad och av befattningshavare erlagd hyra för bostaden har i regel ansetts utgöra skattepliktig intäkt. I vissa fall har taxering av mellanskillnaden ägt rum, oaktat denna uppgått till ett allenast obetydligt belopp (R. 1949: not. 451). Vidare har som intäkt i visst fall taxerats förmån av rabatt å varuinköp från arbetsgivare (R. 1947: not. 1353). Å andra sidan har förmån av s. k. dagdricka, som tillkommit arbetare vid ett bryggeri, ansetts ej utgöra skattepliktig inkomst (R. 1946: ref. 19).

Remissyttrandena

Ifrågavarande spørsmål har även upptagits i vissa yttranden över taxerings-sakkunnigas förslag till ny taxeringsförordning, i vilket de år 1955 antagna reglerna om uppgiftsskyldighet för arbetsgivare m. fl., såvitt nu är i fråga, upptagits med oförändrad lydelse.

Riksskattenämnden erinrar om sin förut omtalade skrivelse, vari nämnden anmält behov av ändringar i bestämmelserna på området, samt anför i anslutning härtill följande.

Eventuellt bör detta ske i samband med en översyn av de materiella skattepliktsreglerna i kommunalskattelagen. Svårigheter ha även befunnits föreligga i fråga om tolkningen av bestämmelserna om stiftelses uppgiftsskyldighet, i det att ovisshet råder huruvida stiftelse skall uppgiva samtliga i enlighet med sitt ändamål beviljade förmåner eller om endast skattepliktiga sådana skola uppgivas samt i det senare fallet huru det skall förfaras när, såsom ofta är förhållandet, svårighet föreligger att avgöra, om en förmån från stiftelse är för mottagaren skattepliktig inkomst eller ej. Även på denna punkt torde författningstexten lämpligen böra överses.

Näringslivets skattedelegation yttrar.

Vi förutsätta att förslag till ändring av ifrågavarande författningsrum, trots att detta oförändrat framlägges i föreliggande betänkande, snarast kommer att underställas riksdagen. Enligt vår mening torde frågan icke kunna vinna en tillfredsställande lösning med mindre än att jämväl vissa bestämmelser i kommunalskattelagen rörande beskattning av naturaförmåner m. m. bli föremål för omarbetning. I frågans nuvarande läge vilja vi allenast framhålla de ändringar rörande ifrågavarande uppgiftsskyldighet, som enligt vår mening i främsta rummet äro påkallade. Uppburen ersättning för biljettkostnader för tjänsteresor böra icke upptagas i kontrolluppgiften och ej heller ersättning för de utlägg en tjänsteman kan ha haft för representation i tjänsten. För den händelse det på grund av intressegemenskap mellan arbetsgivaren och den anställde eller av andra skäl finnes anledning att i visst fall undersöka karaktären av dylika utgifter, bör uppgift därom inforrdas genom anmaning. Vi motsätta oss sådana bestämmelser, varigenom skyldighet åläggas arbetsgivarna att lämna uppgifter, som icke äro direkt erforderliga för taxeringskontrollen. Det föreskrives att, därest vid avlöningens utbetalande avdrag skett för löntagarens eller hans efterlevandes pensionering, i kontrolluppgiften skall upptagas bruttolön, vad som avdragits och efter avdraget återstående belopp. Vi hemställa, att denna bestämmelse måtte utgå. Den synes lämpligen kunna ersättas med det före 1955 års författningsändring gällande stadgandet: »Därest vid avlöningens utbetalande avdrag skett för löntagarens eller hans efterlevandes pensionering, skall i uppgiften upptagas endast den återstående avlöningen men upplysning lämnas om att sådant avdrag skett.» Additioner och subtraktioner böra ankomma på den skattskyldige, icke på arbetsgivaren. Föreskriften att i kontrolluppgift särskilt för sig skall upptagas sådant skatteavdrag, som skett för uttagande av preliminär A-skatt, bör utgå. Taxeringsmyndigheterna ha andra möjligheter att erhålla uppgift härom.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län ifrågasätter, om inte bestämmelserna bör förtydligas så, att även utgivet understöd omfattas av uppgiftsskyldighet utan anmaning.

Departementschefen

De ändringar i taxeringsförordningen som beslöts vid 1955 års riksdag avsåg i främsta rummet att skapa ökade möjligheter till kontroll av inkomsttagargrupper, som tidigare var bristfälligt kontrollerade, t. ex. rörelseidkare och s. k. fria näringsutövare. Ett flertal betydelsefulla åtgärder beslöts i detta syfte. Det må här allenast erinras om de befogenheter som tilllades taxeringsmyndigheterna att granska skriftligt material hos myndigheter och enskilda samt att inforrdra uppgifter rörande köp, försäljningar och andra affärstransaktioner.

Samtidigt genomfördes vissa ändringar beträffande de löneuppgifter som arbetsgivare m. fl. har att lämna till taxeringsmyndigheterna. Dessa ändringar var i och för sig föga genomgripande. Uppgift skall numera lämnas i några fall där detta inte skett tidigare, t. ex. beträffande utbetalningar från

fonder och stiftelser samt om ersättningar till vicevärdar, portvakter och — under vissa förutsättningar — till i hushåll anställda. I andra fall, där uppgift skolat avges redan förut, har bestämmelserna ändrats i syfte att erhålla en tillförlitligare redovisning av sådana ekonomiskt betydelsefulla naturaförmåner som fri bil och liknande, vilka förut ofta undandragits taxering.

De ökade kontrollmöjligheter som sålunda skapats även på området för inkomst av tjänst har föranletts av erfarenheter från taxeringsarbetet och torde i och för sig vara väl motiverade. Att utbetalningar från stiftelser och sådana naturaförmåner som rätt att nyttja arbetsgivarens bil för privatbruk blir vederbörligen beskattade, är — därom torde inte mer än en mening råda — i hög grad önskvärt.

Under de diskussioner som förts i anledning av riksskattenämndens formulär till arbetsgivaruppgifter har emellertid framkommit viss kritik mot de nya bestämmelserna. Denna kritik har i många fall skjutit över målet och har bl. a. riktat sig mot bestämmelser, som varit gällande under en lång följd av år utan att större olägenheter framträtt. Det synes å andra sidan inte kunna bestridas, att arbetsgivarnas uppgiftsskyldighet, därest ett rigoröst och i alla detaljer fullständigt iakttagande av densamma påkallas, blir betungande. Det kan också tagas för visst, att den i huvudsak tekniska omredigeringen 1955 av nu ifrågavarande stadgande i taxeringsförordningen inte skedde i syfte att ändra den praxis som tidigare utbildat sig, nämligen att uppgiftsskyldigheten ej ansågs behöva iakttagas beträffande mer bagatellartade naturaförmåner och liknande. Detta antagande stödes av de många skattereformer under senare år, som — med avstående från en taxering efter millimeterrättvisan som mall — gått ut på mer schabloniserade beräkningsgrunder. Självfallet blir verkan i praktiken av taxeringsförordningens bestämmelser emellertid till icke ringa del beroende av hur det för ändamålet fastställda formuläret utformas. I ett interpellationssvar i andra kammaren hösten 1955 gav jag uttryck för den meningen att formuläret i fråga fått en mindre lyckosam utformning. Genom anvisningar, som riksskattenämnden därefter utfärdade, klaggjordes sedermera att uppgifter inte behövde lämnas rörande bagatellartade förmåner. Det finns emellertid enligt min mening — inte minst med tanke på de olika uppfattningar som framkommit rörande de nuvarande bestämmelsernas innebörd — anledning att gå ett steg längre och överväga om inte den i taxeringsförordningen föreskrivna uppgiftsskyldigheten lämpligen kan uttryckligen inskränkas.

Under senare år har, som nyss framhållits, en markerad strävan från statsmakternas sida varit att i görligaste mån förenkla skattereglerna för de stora grupperna av inkomsttagare, främst löntagare. Härvidlag kan hänvisas till de förenklingar i beskattningsreglerna som beslöts vid 1955 års riksdag på grundval av propositionen nr 59 och som innebär att vissa omkostnader för dessa inkomsttagare skall beräknas efter schablonmässiga grunder. Den

tidigare införda schablontaxeringen av egna hem och bostadsrättslägenheter verkar i samma riktning. I linje härmed bör ligga, att smärre förmåner i natura och liknande inte skall behöva rapporteras till taxeringsmyndigheterna, vilka inte heller bör ägna sin uppmärksamhet åt detaljer av detta slag. Överhuvudtaget bör det vara en målsättning för taxeringsarbetet att i mindre mån än vad hitintills varit fallet ägna uppmärksamhet åt bagatellfrågor berörande löntagardeklarationer, för att i stället inrikta ansträngningarna på kontrollen av de deklarationer, där de stora odeklarerade inkomstbeloppen erfarenhetsmässigt i vida större omfattning återfinnes.

För att nå det här antydda syftet är det inte tillräckligt att vidtaga ändringar i 33 § taxeringsförordningen. Omfattningen av arbetsgivarnas uppgiftsskyldighet har ett klart samband med hur de materiella reglerna om beskattning av inkomst av tjänst är utformade. Med ett bibehållande av nuvarande regler i detta hänseende och med en inskränkning av uppgiftsskyldigheten enligt taxeringsförordningen, skulle följderna blott bli att taxeringsnämnderna skulle anse sig förpliktade att i annan ordning inhämta upplysningar om förmåner utgått som i princip är av beskattningsbar natur. Om något skall vara att vinna genom att inskränka arbetsgivarnas uppgiftsskyldighet, är alltså ofrånkomligt att parallellt härmed ändra de materiella reglerna.

Det möter emellertid åtskilliga svårigheter att på ett lämpligt sätt avväga de materiella bestämmelserna i ämnet, så att den önskade förenklingen erhålles. Dessa bestämmelser, som i huvudsak återfinnes i 32 § kommunal-skattelagen och anvisningarna till nämnda paragraf, bygger på den i och för sig riktiga tanken, att värdet av alla förmåner som utgår i tjänsten, oavsett deras beskaffenhet, skall upptas som intäkt. Det ligger också i sakens natur att lika stora löneförmåner bör drabbas av lika hög skatt, vare sig de i sin helhet utgår i pengar eller delvis i pengar och delvis i form av naturaförmåner.

Redan de nuvarande bestämmelserna innefattar dock vissa undantag från denna huvudregel. Kost och logi för värnpliktiga skall sålunda inte upptas som intäkt. Förmåner av fri sjukvård och fri tandvård är vidare i princip undantagna från skatteplikt. Ytterligare må nämnas, att vissa förmåner, som betingas av särskilda förhållanden på arbetsplatsen, på denna grund eller på grund av förmånernas ringa värde i praxis har ansetts ej böra beskattas. Exempel på sådana förmåner är fria bad, fria tvättmedel, fri hårvård m. m. Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen har vidare den bryggeriarbetare tillkommande förmånen av s. k. dagdricka ansetts inte böra tas till beskattning. Detsamma är fallet med fri telefon, när det kunnat antas att den skattskyldige inte skulle ha skaffat sig telefon på egen bekostnad. Inte heller beskattas förmån av fria resor som tillkommer medlemmar av järnvägsmäns familjer. I övrigt upprätthålles emellertid huvudregeln ganska strängt. Om hyran för tjänstebostad understiger det vanliga hyres-

priset på orten, skall mellanskillnaden upptas till beskattning, även om denna skillnad uppgår till obetydligt belopp. Till beskattning har också i särskilda fall upptagits varurabatter, som överstigit vad som beviljas andra kunder. Tillhandahåller arbetsgivaren kost till nedsatt pris, torde värdet härav i princip böra beskattas, i varje fall om de anställda därigenom inbesparar levnadskostnader.

Det ligger i sakens natur, att mera väsentliga avsteg rimligen inte kan göras från principen om naturaförmånens likställighet med lön i pengar. Om naturaförmåner i större utsträckning undantogs från beskattning, skulle detta leda till uppenbara orättvisor. Man behöver här bara tänka på företaget, som håller sin chef eller annan med fri bostad, eller hembiträdet med fritt vivre. Vidare kan inte bortses från risken att regler av sådan innebörd skulle framkalla en benägenhet att låta arbetslöner i ökad utsträckning utgå i form av naturaförmåner. Avsevärda inkomstbelopp skulle på denna väg undandragas beskattning samtidigt som en markerad orättvisa skulle uppkomma mellan anställda i olika företag.

Vissa förenklingar synes emellertid likväl möjliga. En naturlig utgångspunkt erbjuder härvid de fall i vilka praxis inte ansett skatteplikt föreligga. Gemensamt för dessa fall torde vara att fråga är om förmåner, som i själva verket inte, eller i vart fall inte i första hand, är avsedda att utgöra ersättning för utfört arbete. De har fastmera karaktär av åtgärder, som arbetsgivaren vidtar för att skapa trivsel i arbetet, eller också kan det röra sig om förmåner som utgår på grund av sedvana inom yrket eller liknande. Förmånerna har i regel varit av ganska ringa ekonomiskt värde eller har i varje fall inte inneburit någon nämnvärd besparing av levnadskostnader för mottagaren.

Det bör enligt min mening inte väcka betänkligheter att genom uttryckliga föreskrifter från beskattning undanta förmåner av nu angivet och därmed likartat slag. Fasthåller man vid att det skall röra sig om förmåner som inte kan antagas vara avsedda att utgöra direkt vederlag för utfört arbete, synes en godtagbar spärr erhållas mot försök att undandra skatt genom att ersätta kontant lön med naturaförmåner. För att ytterligare motverka försök i sådan riktning synes böra gälla, att förmånen skall vara av mindre värde.

Med så utformade regler göres till en början ingen ändring i de fall då praxis nu medger skattefrihet. Men därjämte erhålles en inte obetydlig utvidgning av det skattefria området. Därunder kommer att inbegripas åtskilliga fall i vilka den anställde har att erlægga ett vederlag som något understiger det motsvarande marknadspriset. Exempel härpå är subventionerade luncher o. d., varurabatter som är något större än för andra kunder, tjänstebostäder med en hyra något understigande hyrespriset i orten samt rätt att privat använda arbetsgivaren tillhörig bil för en ersättning som endast är obetydligt lägre än de verkliga kostnaderna. Det blir också

klarlagt, att skatt inte skall utgå för värdet av förfriskningar o. d., som utan ersättning tillhandahålles i samband med arbetet.

Det må tilläggas att en reglering av skatteplikten efter nyss antydda linjer, oaktat något bättre alternativ inte synes stå till buds, självfallet inte är invändningsfri. En rad gränsfall uppkommer och tvistiga frågor måste emotes innan en fast praxis utvecklats. Detta är emellertid det oundvikliga priset för frågans lösning. Det torde få ankomma på riksskattenämnden att med vägledande uttalanden verka för en enhetlig tillämpning.

Jag förordar alltså, att regler av nyss angiven innebörd upptas i 32 § 3 mom. kommunalskattelagen.

För att underlätta tillämpningen av de föreslagna reglerna förordar jag vidare, att innebörden av dessa närmare belyses genom ett tillägg till anvisningarna till nämnda paragraf. Härvid bör i första hand anges exempel på de förmåner som avses. Vidare bör det närmare utvecklas vad som åsyftas, när det kräves att förmånerna är av mindre värde och att det skall kunna antagas att förmånen icke är avsedd att utgöra direkt vederlag för utfört arbete. Beträffande värdet bör anges, att hänsyn skall tas till det sammanlagda värdet av de förmåner av ifrågavarande slag som den skattskyldige åtnjutit från arbetsgivaren. Frågan huruvida förmånens värde kan anses utgöra skattepliktig intäkt bör bedömas jämväl med hänsyn till den besparing i normala levnadskostnader som förmånen kan ha inneburit för den skattskyldige. En jämförelsevis värdefull förmån, t. ex. fri telefon, bör liksom enligt nuvarande praxis kunna vara skattefri, om det kan antas att den skattskyldige inte skulle ha skaffat sig telefon på egen bekostnad. I anslutning till kravet på att förmånen inte skall framstå som en direkt ersättning för utfört arbete bör bl. a. påpekas, att förmånen i regel bör beskattas, om den skattskyldige kan få ersättning i pengar mot avstående av förmånen.

De här diskuterade spörsmålen blir främst aktuella i fråga om egentliga tjänsteförhållanden, men bestämmelserna bör utformas så att de blir tillämpliga även när det gäller pensionstagare och dem som utför tillfälligt arbete.

Godtages vad jag här förordat, möjliggöres att arbetsgivarnas uppgiftsplikt enligt nuvarande 33 § taxeringsförordningen kan i fråga om naturaförmåner väsentligt inskränkas. Jag förordar att uppgift inte skall behöva lämnas om förmåner i annat än pengar, när det som mottagaren i sådant hänseende sammanlagt åtnjutit, efter avdrag för vederlag från mottagaren, uppenbarligen haft ett lägre värde än 400 kronor för helt år räknat. Det förtjänar understrykas att det nu angivna beloppet är valt med tanke på vad som enligt de nya bestämmelserna i kommunalskattelagen i åtskilliga fall kan tänkas bli bedömt som skattefritt. Å andra sidan bör framhållas att detta belopp i och för sig inte innebär någon norm för värdet på de intäkter som genom de föreslagna bestämmelserna i kommunalskattelagen undantages från beskattning. Vad som är att anse som skattefritt enligt de nya reglerna

bör förbehållas praxis att avgöra med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet. Understundom kan förmåner med sammanlagt lägre värde än 400 kronor helt eller delvis böra beskattas. I andra fall är det tänkbart att förmåner med ett sammanlagt högre värde än 400 kronor kan bedömas såsom icke skattepliktiga.

Ytterligare bör påpekas, att befrielsen från uppgiftsskyldighet endast avser fall där det är uppenbart att nettovärdet av samtliga nu ifrågavarande naturaförmåner understiger 400 kronor för hela året. Föreligger anledning till tvekan därutinnan, är arbetsgivaren skyldig att lämna uppgift om förmånerna. Har en anställning endast pågått en del av året, innebär den föreslagna regeln, att arbetsgivaren skall överslagsvis beräkna vad den anställde skulle ha åtnjutit om han varit i arbetsgivarens tjänst hela året. Uppgår det sålunda framkomna beloppet till 400 kronor eller därutöver, skall uppgift lämnas om naturaförmånerna.

Från arbetsgivarnas uppgiftsskyldighet synes vidare kunna undantas vissa smärre, från beskattningssynpunkt i regel betydelselösa reseersättningar, traktamenten och ersättningar för representationskostnader. Härvid bör emellertid fordras, att det beträffande rese- och representationsersättningar inte skall vara fråga om annat än ersättningar för gjorda utlägg samt, i vad angår traktamenten, att dessa utgått vid vistelse i tjänsten utom den vanliga tjänstgöringsorten. Under nu angivna förutsättningar förordar jag, att uppgift inte skall behöva lämnas om resekostnader, som sammanlagt inte överstiger 500 kronor. Motsvarande bör gälla traktaments- resp. representationsersättningar. Att utgifter av ifrågavarande slag överhuvudtaget inte föranleder uppgiftsskyldighet, om kostnaderna kan sägas hava betalats av arbetsgivaren direkt, har redan klarlagts genom riksskattenämndens anvisningar.

I anslutning härtill synes vissa ytterligare mindre jämkningar i förenklande syfte böra företas i bestämmelserna om arbetsgivares uppgiftsskyldighet.

De här förordade reglerna bör tillämpas fr. o. m. 1957 års taxering.

X. Kostnadsberäkningar

Taxeringssakkunniga

Statsverkets totala årliga kostnader för taxeringsväsendet hade av skattelagssakkunniga — med bortseende från lokalkostnader och kostnader för postförsändelser — angivits till något över 26 milj. kronor. Taxeringssakkunniga har icke ansett erforderligt att verkställa någon motsvarande beräkning utan inskränkt sig till att söka beräkna den kostnadsökning för statsverket, som skulle bli en följd av de utav dem framlagda förslagen.

Den största kostnadsökningen skulle helt naturligt falla på omorganisationen av taxeringsväsendet i första instans. Den föreslagna successiva utbyggnaden under en tid av fem år av organisationen

skulle emellertid medföra att den slutliga merkostnaden för taxeringsväsendet i första instans inte omedelbart blev aktuell. Överslagsvis beräknades merkostnaden för första utbyggnadsåret till en femtedel av den slutliga merkostnaden; för andra utbyggnadsåret till två femtedelar o. s. v.

Taxeringsakkunniga har inte haft möjlighet att vid beräkningen av merkostnaderna ta hänsyn till vissa kostnader av delvis engångsnatur såsom för utrustning, lokaler m. m.

Kostnaderna för taxeringsarbetet i första instans under taxeringsåret 1955 hade i de avseenden som berördes av förslagen varit i avrundade tal följande.

	kronor
Arvoden åt taxeringsnämndsordförande och kronoombud	7 806 000
Arvoden åt taxeringskonsulenter	535 000
Gottgörelse åt städer med egen uppbördsförvaltning för längdföring m. m.	691 000
Arvoden åt taxeringsnämndsordförande och kronoombud i Stockholms stad	768 000
Bidrag av staten till kostnader, som kommun åtagit sig för särskilda anstalter för taxeringsarbetet ¹	166 000
	<u>9 966 000</u>
Härtill torde få läggas av Stockholms stad begärd gottgörelse för vissa sekreterargöromål, som av stadens tjänstemän utförts åt taxerings- nämnderna (framställningen är föremål för Kungl. Maj:ts prövning)	206 000
	<u>10 172 000</u>

Efter genomförd omorganisation skulle i stället framkomma följande ungefärliga kostnader.

	kronor	kronor
Avlöningar till:		
30 förste taxeringsassistenter; Ca 27:27	552 000	
470 taxeringsassistenter; Ce 19:19	5 550 000	
325 taxeringsbiträden; Ca 8:8	<u>2 481 000</u>	8 583 000
tillfällig personal, huvudsakligen för sortering		450 000
Förhöjda avlöningskostnader med anledning av ökat antal befodrings- tjänster för biträden inom häradsskrivarorganisationen		176 000
Arvoden åt taxeringsnämndsordförande		3 000 000
Gottgörelse till städer med egen uppbördsförvaltning:		
för avlöningar till 175 biträden som under 8 månader tillhanda- hålls taxeringsnämnderna		930 000
för kostnader för tillfällig personal, huvudsakligen för sortering ..		235 000
Kostnader för delgivning genom postverket		100 000
		<u>13 474 000</u>

¹ Häri ingår 90 600 kronor, utgörande ersättning till Göteborgs stad för sekreterargöromål, som utförts åt taxeringsnämnderna av stadens tjänstemän.

Beträffande det belopp å 206 000 kronor som upptagits som gottgörelse till Stockholms stad för vissa sekreterargöromål hävdades av staden att detta skulle utgöra en direkt motsvarighet till det belopp å 90 600 kronor som tillerkänts Göteborgs stad. Bidraget för särskilda anstalter för taxeringsväsendet å 166 000 kronor utgick för kommunalt anställda taxeringsrevisorer och ansågs av de sakkunniga efter den förstärkning av revisionspersonalen, som föreslagits, inte längre vara behövt.

Av taxeringsbiträdena skulle 30 vara anställda å länsstyrelserna; av de återstående 470 hade — efter förhållandet mellan antalet allmänna självdeklarationer i fögderikommuner och i städer med egen uppbördsförvaltning — 295 beräknats komma att anställas å häradskrivarkontor och övriga å uppbördsverken. De senare hade icke ansetts komma att bli sysselsatta med taxeringsgöromål under mer än åtta månader av året. Även om förarbetena till taxeringen kom att ta sin början omkring den 1 februari och efterarbetena kunde pågå till omkring den 1 november, syntes man kunna utgå från att dessa biträden under framför allt senare delen av taxeringsperioden kunde i så stor utsträckning tas i anspråk för debiteringsarbete att den årliga effektiva arbetstiden för taxeringsuppgifter ej kunde antagas uppgå till mer än åtta månader.

Frågan om städernas särskilda skyldigheter och rättigheter gentemot staten är för närvarande föremål för utredning genom särskilda sakkunniga. Då de sakkunniga icke avsett att genom de framlagda förslagen ålägga städerna någon skyldighet utan däremot svarande motprestation av staten, förutsattes att till grund för en kommande prövning av statens och städernas ekonomiska och rättsliga mellanhavanden med varandra lägges förhållandena före genomförandet av de föreslagna ändringarna.

Trots att genom omorganisationen av taxeringsväsendet i första instans ordförandena föreslås befriade från det betungande arbetet med ordnande och detaljgranskning av deklARATIONERNA ÄVEN SOM FRÅN FÖREDRAGNINGSSKYLDIGHETEN I TAXERINGSNÄMNDEN HAR MED HÄNSYN TILL ANGELÄGENHETEN AV ATT FÖR DESSA UPPDRAG KUNNA PÅRÄKNA DUGANDE OCH KUNNIGA PERSONER KOSTNADERNA FÖR ARVODEN ÅT ORDFÖRANDENA INTE ANSETTS BÖRA BERÄKNAS TILL LÄGRE BELOPP ÄN 3 000 000 kronor.

Särskilda kostnader för staten har icke beräknats uppkomma genom att den kommunala förvaltningsapparaten föreslagits skola tas i anspråk för mottagande av deklARATIONER. Det var här fråga om en kommunernas serviceåtgärd gentemot de enskilda kommunmedlemmarna.

Merkostnaderna i lönehänseende för taxeringsarbetet i första instans skulle sålunda vid en fullt utbyggd organisation uppgå till 13 474 000 — 10 172 000 eller i runt tal 3 302 000 kronor.

Den föreslagna förstärkningen av taxeringsrevisionerna på länsstyrelserna syntes enligt de sakkunniga föranlåda följande kostnader.

	kronor	kronor
2 taxeringsrevisorer; Ca 27:27	36 792	
23 taxeringsrevisorer; Cf 19:19	271 584	308 376
2 landskanslister; Ca 21:21	26 184	
3 landskanslister; Ce 19:19	35 424	61 608
24 kanslibiträden; Ca 11:11	210 240	
11 kontorsbiträden; Ce 6:6	75 108	285 348
		<u>655 332</u>

Utbyggnaden av taxeringsrevisionerna förutsattes kunna verkställas på en gång redan under år 1958. Beräkningen hänför sig därför till detta år.

Den föreslagna utökningen av revisionspersonalen avser endast länen. Detta sammanhänger bl. a. med att organisationen i Stockholm syntes ha vunnit en viss stadga och en effektivitet, som ännu icke i allmänhet uppnåtts inom länen. De sakkunniga anser emellertid inte uteslutet att förstärkning kan vara behövlig också i Stockholm. Det anses enligt de sakkunniga böra få ankomma på överståthållarämbetet att i samråd med riksskattestyrelsen uppmärksamma denna fråga samt ta vederbörliga initiativ.

Merkostnaderna i anledning av den föreslagna förstärkningen kalkyleras, om man räknar med visst behov av tillfällig personal, till 670 000 kronor eller — om härtill jämväl lägges kostnaderna för den föreslagna uppflyttningen i lönegraden 33 av länsrevisorerna — till 710 000 kronor.

Prövningssamfundernas kanslier som anses skola sammanställas av förste landskanslister — i Stockholm och i de fem största länen — ävensom av icke-ordinarie landskanslister, kanslibiträden och kontorsbiträden, synes enligt de sakkunniga till inemot tre femtedelar kunna rekryteras ur personal från taxeringssektionerna utan att den indirekt som en förstärkning verkande effekten på dessa sektioner av att vissa arbetsuppgifter överflyttas till kanslierna uteblir.

Då det med hänsyn bl. a. till den överflyttning som sålunda skulle ske mötte avsevärda svårigheter att detaljerat ange de merkostnader som sålunda uppkommer har de sakkunniga endast överslagsvis beräknat dessa och därvid uppskattat dem till 550 000 kronor.

Kostnaderna för utbyggnaden av riksskattenämnden till en riksskattestyrelse redovisas på följande sätt.

	kronor	kronor
1 generaldirektör; Cp 19	39 180	
1 vice ordförande	4 000	
5 ledamöter	15 000	58 180
<i>Första byrån</i>		
1 byråchef; Cr 13	31 884	
1 kansliskrivare (registrator); Ca 15:15	10 968	
2 kontorsbiträden; Ca 8:8	16 608	59 460
<i>Andra byrån</i>		
1 byråchef; Ca 37:37	28 836	
4 revisorer; Ca 33:33	102 144	
1 kanslibitråde; Ca 11:11	9 516	
2 kontorsbiträden; Ca 8:8	16 608	157 104
<i>Tredje byrån</i>		
1 byråchef; Ca 37:37	28 836	
1 byråsekreterare, föreståndare för kupongskattekontoret; Ca 27:27	19 740	
2 byråsekreterare; Ca 25:25	35 568	
1 kanslibitråde; Ca 11:11	9 516	
2 kontorsbiträden; Ca 8:8	16 608	110 268
1 expeditivsvakt; Ca 10		9 108
		394 120

Genom den föreslagna omorganisationen av det centrala organet syntes följande häremot svarande kostnader böra avräknas.

	kronor	kronor
<i>Kostnader för riksskattenämnden</i>		
Arvode åt ordföranden	6 000	
Arvode åt vice ordföranden	3 000	
Arvoden åt 5 ledamöter	10 000	
Avlöning åt 1 byråchef; Cr 13	31 884	
Arvode åt 1 bokföringssakkunnig; Cg 33:33	25 536	
Avlöning åt 2 assistenter; Ce 25:25	35 568	
Avlöning åt 2 kanslibiträden; Ce 11:11	19 032	
Avlöning åt 2 kontorsbiträden; Ce 8:8	16 608	
Kostnader för tillfälliga biträden	10 000	157 628
<i>Kostnader för centrala uppborneämnden</i>		
Arvoden	11 400	
Resor	400	
Skrivhjälp m. m.	400	12 200
<i>Kostnader för kupongskattenämnden och kupongskattekontoret</i>		
Arvoden	1 800	
Avlöning åt 1 föreståndare; Ca 32:32	24 720	26 520
		196 348

Första byrån inom den föreslagna riksskattestyrelsen motsvarar i huvudsak riksskattenämndens nuvarande kansli med undantag av att tjänsten som bokföringssakkunnig överförts till tjänst på andra byrån som byråchef i 37 lönegraden samt att två assistenttjänster i lönegraden Ce 25 överförts till tjänster som byråsekreterare i samma lönegrad på tredje byrån. Det förutsattes att inom första byrån skulle mot arvode finnas anställd en kammarrättsassessor eller befattningshavare med liknande kompetens såsom nu är fallet inom riksskattenämndens kansli samt att sakkunniga skulle kunna anlitas i ungefär samma utsträckning som f. n.

Såsom kostnader för centrala uppborädsnämnden har i avrundade tal upptagits vad som åtgått under budgetåret 1954/55.

I den inre organisationen av kupongskattekontoret föreslås den ändringen att befattningen som föreståndare, vilken skulle erhålla en mindre självständig ställning än hittills, placeras i lönegraden 27 i stället för i lönegraden 32. Biträdeskostnaderna blev desamma som för närvarande och kunde därför utelämnas i denna beräkning.

Merkostnaden för det centrala organet beräknas med ledning av vad nu anförts till 198 000 kronor.

Av övriga kostnader antages kostnaden för resor som skall företagas för taxeringsrevision m. m. av länsstyrelsernas och riksskattestyrelsens personal komma att stiga. Ökningen i medelsbehov uppskattas till 100 000 kronor. Kostnaderna för utbildning av taxeringsassistenter beräknas under ett vart av de fyra första åren till 60 000 kronor.

Vissa besparingar, ehuru med mindre belopp, antages uppkomma genom den föreslagna begränsningen av antalet ledamöter i prövningsnämnderna. Likaså förväntas en viss besparing i avseende å avlöningar åt tillfällig personal å häradskrivarkontoren.

Under förutsättning att avlöningskostnaderna för taxeringsrevisionerna, prövningsnämndskanslierna och riksskattestyrelsen skulle stiga med i genomsnitt 30 000 kronor om året under de första fem åren på grund av i huvudsak lönegrads- men också löneklassuppflyttningar kunde merkostnaderna under denna tid schematiskt och ungefärligt anges på följande sätt.

Merkostnader varje år i förhållande till läget före taxeringsreformen

för	under				
	1:a året	2:a året	3:e året	4:e året	5:e året
taxeringsorganisationen i första instans	660 400	1 320 800	1 981 200	2 641 600	3 302 000
taxeringsrevisionerna	710 000	710 000	710 000	710 000	710 000
prövningsnämndskanslierna	550 000	550 000	550 000	550 000	550 000
riksskattestyrelsen	198 000	198 000	198 000	198 000	198 000
resor	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
kurser	60 000	60 000	60 000	60 000	—
lönegrads- och löneklassuppflyttningar	—	30 000	60 000	90 000	120 000
Summa	2 278 400	2 968 800	3 659 200	4 349 600	4 980 000

Remissyttrandena

De remissinstanser, som särskilt yttrat sig rörande kostnadsberäkningarna, har i allmänhet framhållit att de sakkunniga synes ha uppskattat kostnaderna för lågt. Antalet taxeringsassistenter anses därvid vara för lågt beräknat, varjämte krav på högre lönegradsplacering framföres. I anslutning härtill erinras om de sakkunnigas uttalande att beräkning av kostnader för lokaler och vissa kostnader av engångsnatur ej verkställts varjämte påpekas att hänsyn till pensioneringskostnader inte tagits.

Statskontoret yttrar bl. a.

Vid den i ärendet gjorda kostnadsjämförelsen må vidare uppmärksammas, att hänsyn jämväl bör tagas till pensioneringskostnaderna för nyinrättade pensionsgrundande tjänster, vilka motsvaras av arvodesbefattningar i gällande organisationsform. Dessa utgifter torde kunna uppskattas till lägst cirka 20 procent av lönekostnaderna för de nya tjänsterna.

Statskontoret vill även understryka de sakkunnigas uttalande, att till grund för städernas särskilda skyldigheter och rättigheter gentemot staten, vilka frågor för närvarande utredes av tillkallade sakkunniga, bör läggas förhållandena före genomförandet av den föreslagna omorganisationen av taxeringsväsendet.

I anslutning till kostnadsberäkningarna kommer även *Svenska stadsförbundet* in på frågan om fördelningen av kostnaderna mellan staten och städerna.

När det gäller frågan om fördelningen av kostnaderna för taxeringsväsendet mellan staten och kommunerna har de sakkunniga utgått från att den nuvarande ordningen icke bör rubbas. I anslutning därtill har föreslagits, att gottgörelse skall lämnas uppboordsstäderna för det biträde som lämnas vid taxeringsarbetet i första instans inom staden. Om kommun åtagit sig särskilda anstalter för taxeringsarbetet kan bidrag till kostnaderna lämnas av statsmedel därest dessa anstalter finnes äga särskilt värde för det allmänna. Såsom styrelsen framhöll i sitt yttrande över 1950 års skattelagssakkunnigas förslag bör med begreppet gottgörelse förstås full täckning för de kommunala kostnaderna. Emellertid bör, såsom styrelsen då framhöll, ersättning av statsmedel utgå för all den medverkan som från kommunalt håll de facto lämnas vid taxeringsarbetet. Jämlikt de föreslagna bestämmelserna skulle det åligga länsstyrelsen att enligt de närmare bestämmelser Kungl. Maj:t utfärdar meddela beslut om de ersättningar och bidrag som skall utgå till kommunerna. Styrelsen önskar nu liksom tidigare understryka vikten av att skälig ersättning för kommunernas taxeringsarbete säkerställas. Det är således angeläget att de bestämmelser som kommer att utfärdas utformas så att detta syfte verkligen nås.

Departementschefen

Som framgår av vad jag tidigare anfört torde det inte vara möjligt att i alla hänseenden exakt ange den nu föreslagna organisationens slutliga omfattning. Man får nämligen utgå från att de erfarenheter, som göres

under utbyggnadstiden, kan komma att inverka på antalet taxeringsassistenter, biträden hos de lokala skattemyndigheterna m. m. dyl. Vidare erinras, att ställning ej tagits till vissa lönegradsfrågor, som inverkar på kostnaderna för taxeringsreformen.

Härav följer att en detaljerad kostnadsberäkning inte kan för närvarande framläggas. Den ungefärliga storleksordningen av de årliga merkostnaderna kan emellertid anges, och detta torde få anses utgöra tillräcklig grund för ett ställningstagande. Jag vill här erinra om det av flera remissinstanser gjorda uttalandet, att kostnaderna för en taxeringsreform inte i och för sig får betraktas som en i första hand avgörande faktor. Mitt instämmande i detta uttalande är inte enbart betingat av att omorganisationen får antagas komma att medföra en sådan ökning av skatteintäkterna att merutgifterna måste te sig som oväsentliga. I lika hög grad fäster jag nämligen avseende vid att den enskilde skattskyldige kommer att beredas ett avsevärt bättre rättsskydd än hittills. Detta sker inte bara genom de ändringar som föreslagits i fråga om prövningsnämndens arbetsätt och skatteprocessen utan också genom förstärkningen av taxeringsorganisationen i första instans, varigenom en grundligare prövning av taxeringarna där kan komma till stånd.

I remissyttrandena har anmärkts att de sakkunniga beräknat kostnaderna för omorganisationen väl lågt, varvid särskilt framhållits, att den av dem föreslagna förstärkningen av organisationen i första instans och av personalen på taxeringssektionerna i fråga om tjänstemännens antal och löneställning måste anses otillräcklig. Kritik har vidare riktats mot att kalkyler rörande kostnader för utökade lokaler o. likn. ej framlagts, och mot att hänsyn till pensioneringskostnader ej tagits vid personalkostnadsberäkningarna.

Den framförda kritiken riktar sig alltså huvudsakligen mot de sakkunnigas beräkningar av antalet erforderliga taxeringsassistenttjänster samt mot den föreslagna lönesättningen för dessa. Godtages vad jag i det föregående förordat i detta hänseende saknas anledning att nu ytterligare ingå på kritiken i denna del. I övrigt kommer jag att något beröra de gjorda invändningarna till den del anledning härtill föreligger. Jag vill emellertid först meddela följande.

Inom finansdepartementet har verkställts vissa överslagsberäkningar rörande de årliga merkostnader, som skulle uppkomma, om vad jag i det föregående föreslagit genomföres. Ej heller härvid har emellertid hänsyn kunnat tagas till lokalkostnader o. likn. Med reservation tillika för de ändrade beräkningar, som ett slutligt ställningstagande till de ännu öppna lönegradsfrågorna samt erfarenheterna under utbyggnadstiden för den nya organisationen kan föranleda, har merkostnaderna i förhållande till kostnaderna för nuvarande organisation i runt tal kalkylerats till 10 milj. kronor. Här-

av belöper på organisationen i första instans drygt 7,5 milj. kronor, på taxeringssektionerna inemot en milj. kronor, på prövningsnämndskanslierna ca 1,2 milj. kronor och på riksskattenämnden 0,15 milj. kronor. Beräkningarna är grundade på den lönenivå som föreslagits skola gälla fr. o. m. 1956.

I det angivna beloppet ingår inte pensioneringskostnader, som kan uppskattas till omkring 1,7 milj. kronor, och inte heller lokalkostnader m. m. vilka överhuvud inte låter sig för närvarande beräknas. Med den av mig föreslagna, partiella omorganisationen av taxeringsväsendet i första instans kommer de ökade lokalkostnaderna emellertid att bli av relativt begränsad storleksordning. Den jämförelsevis långsamma takt, i vilken omorganisationen måste äga rum, medför också att dessa kostnader inte blir på en gång aktuella. Vid vissa häradsskrivarkontor och uppbördsverk torde för övrigt arbetsplats kunna utan nämnvärd kostnad beredas det fåtal nya tjänstemän, som skall placeras där.

De förslag, som i det föregående framlagts, skiljer sig från de sakkunnigas framför allt därutinnan att organisationen i högre grad inriktats på granskning av de svårkontrollerade deklarationerna. Detta medför att genomsnittligt sett mer kvalificerade tjänstemän måste anställas; organisationen ställer sig därigenom dyrare. Vidare kunde de sakkunniga med sitt förslag om förlängning av taxeringsperioden överföra huvudparten av arbetet i första instans på heltidsanställda tjänstemän. Vad jag föreslagit innebär att det stora antalet taxeringsnämnder kommer att bedriva sitt arbete som hittills, d. v. s. arbetet utföres av ordförande och kronoombud såsom bisyssla. Häri ligger i förhållande till sakkunnigförslaget en relativt sett avsevärd fördyring, då arbete som utföres som bisyssla under kvällar och söndagar självfallet måste ställa sig betydligt dyrare än arbete, som utföres av heltidsanställd personal. Beträffande merkostnaden för organisationen i första instans bör också vid en jämförelse mellan det av de sakkunniga angivna beloppet, ca 3,3 milj. kronor, och det inom finansdepartementet framräknade, d. v. s. drygt 7,5 milj. kronor, uppmärksammas att taxeringsassistenterna och de fast anställda taxeringsbiträdena enligt det överarbetade förslaget under ungefär halva året avses skola sysselsättas med taxeringsrevision, vilket inte var fallet i den av de sakkunniga föreslagna organisationen. Härigenom uppnås en förstärkning av länsstyrelsernas taxeringsrevisioner utöver den de sakkunniga föreslagit, ehuru kostnaderna i den gjorda kalkylen kommer att belasta taxeringsorganisationen i första instans.

Då jag i fråga om det centrala taxeringsorganet inskränkt mig till att föreslå en utbyggnad av riksskattenämnden med en byrå för taxeringskontroll kommer kostnaderna härför att ställa sig omkring 50 000 kronor lägre än vad de sakkunniga beräknat för den av dem föreslagna riksskattestyrelsen.

För utbildning av taxeringsassistenter avses de s. k. häradskrivarkurserna skola utnyttjas. Även om någon utvidgning av kursverksamheten kan behöva företagas synes inte längre samma skäl föreligga att hänföra kurskostnaderna till kostnader för taxeringsväsendet, som varit fallet om på sätt de sakkunniga föreslagit särskilda kurser skulle ha anordnats för att utbilda sådana assistenter. I de inom finansdepartementet verkställda kostnadsberäkningarna ingår därför inte kostnader för kursverksamhet.

XI. Speciella frågor

Taxeringsakkunniga

Det förslag till ny taxeringsförordning som bilägges betänkandet innehåller i huvudsak inte andra egentliga nyheter än som angivits i det föregående. Förslaget innefattar i övrigt närmast en teknisk revision av den nuvarande taxeringsförordningen, sådan denna föreligger efter de av 1955 års riksdag beslutade ändringarna i densamma. I vissa hänseenden, särskilt i fråga om dispositionen, har vid revisionen 1950 års skattelagssakkunnigas förslag varit till vägledning.

Ett särskilt problem vid författningsförslagets utformning har varit i vilken utsträckning de principer, som föreslås beträffande taxeringen för inkomst och förmögenhet, bör genomföras i fråga om fastighetstaxering. Här om anföres följande:

Bestämmelserna om särskild fastighetstaxering har ansetts, såsom tidigare, i huvudsak böra följa reglerna för inkomst- och förmögenhetstaxeringen. Beträffande allmän fastighetstaxering har vi i huvudsak byggt på nuvarande regler. En mera radikal ändring av organisationen för taxeringsarbetet i denna del har synt oss böra anstå i avvaktan på erfarenheter av den av oss förordade organisationsreformen beträffande det övriga taxeringsarbetet. Beträffande förfarandet i överinstanserna har vi emellertid funnit oss böra i viss utsträckning föreslå ändrade regler. Sålunda förordas att fastighetsprövningsnämnderna skall bli enbart besvärinstanser. De skall sålunda inte ta befattning med taxeringarna annat än efter initiativ av taxeringsintendent, skattskyldig eller annan part. De nuvarande gemensamma tiderna för besvär till fastighetsprövningsnämnden, liksom även förfarandet med utläggning av fastighetslängderna har bibehållits i förslaget. Av praktiska skäl synes oss böra gälla, att taxeringsintendenten inte ålägges att formligen anföra besvär då han anser att beslut av fastighetstaxeringsnämnd bör ändras; han bör liksom nu kunna ta initiativ till ändring genom en formlös framställning, vilken i förekommande fall bör kunna avse flera fastigheter eller grupper av fastigheter samtidigt. Däremot bör han, såsom redan framhållits i kapitlet om prövningsnämnderna, inte äga vara närvarande vid fastighetsprövningsnämnds slutna handläggning av besvärsmål eller mål som anhängiggjorts av intendenten genom framställning. Även i övrigt bör vad som föreslagits rörande prövningsnämndernas verksamhet, bl. a. i fråga om muntliga förhandlingar, i stort sett kunna

tillämpas på allmän fastighetstaxering. Ytterligare bör vad som föreslagits beträffande plats för avlämnande av deklarationer, vitesförelägganden m. m. kunna genomföras i fråga om allmän fastighetstaxering.

Den föreslagna nya taxeringsförordningen upptar särskilda avdelningar för taxering för inkomst och förmögenhet, för allmän fastighetstaxering och för särskild fastighetstaxering. Även om denna metod föranleder att hänvisningar i viss utsträckning får göras från den ena avdelningen till den andra samt att antalet paragrafer ökar, har den likväl syntts de sakkunniga innefatta en mer överskådlig disposition, ägnad att väsentligt underlätta användningen av en ny förordning.

Vid förslaget har fogats förslag till särskild promulgationsförordning. Enligt sistnämnda förslag skall de nya bestämmelserna i princip träda i kraft den 1 januari 1958.

Vad angår frågan i vilken utsträckning taxeringar, som före ikraftträdandet beslutats i första instans, skall följa de nya reglerna anför de sakkunniga följande.

Ikraftträdandet kommer enligt förslaget att ske, medan prövningsnämnderna håller på med att behandla 1957 års taxeringar för inkomst och förmögenhet. Med tanke härpå synes det knappast kunna komma i fråga att låta de nya reglerna bli tillämpliga på prövningsnämndens behandling av nämnda års taxeringar. Däremot bör den nya förordningen kunna tillämpas på besvär till kammarrätten och regeringsrätten, i den mån besvären anføres efter den 1 januari 1958. Likaså talar övervägande skäl för att de föreslagna nya bestämmelserna om extraordinära besvär, vilka är avsevärt fördelaktigare för de skattskyldiga än de hittillsvarande, tillämpas på sådana besvär, i den mån de anføres efter ikraftträdandet. Detta står i överensstämmelse med vad som föreskrevs vid den provisoriska utvidgning av möjligheterna till extraordinära besvär enligt 123 § 3 mom. taxeringsförordningen, som beslöts vid 1955 års riksdag.

Den föreslagna promulgationsförordningen upptar även särskilda regler om vad som bör gälla beträffande taxeringsnämnder, som står kvar på den gamla ordningen under den period då taxeringsorganisationen i första instans utbygges. Dessa regler innebär bl. a. att taxeringskontrollen samt sortering och längdföring utföres på samma sätt som nu. Även tiden för taxeringsarbetet skulle bli densamma som hittills. I övrigt skulle emellertid den nya förordningens bestämmelser i stort sett göras tillämpliga även på dessa taxeringsnämnder.

Förslag till följdförfattningar har inte utarbetats men de sakkunniga har erinrat om att åtskilliga sådana författningar blir erforderliga.

Departementschefen

Såsom tidigare framhållits har jag — i likhet med åtskilliga remissinstanser som uttalat sig i frågan — funnit att de sakkunnigas förslag till ny taxeringsförordning är väl ägnat att läggas till grund för lagstiftning.

Därmed blir det möjligt att realisera ett sedan länge uttalat önskemål om en lagteknisk revision av den nuvarande, efter talrika ändringar alltmera ohanterliga förordningen.

Vad jag i det föregående förordat medför, att vissa ändringar måste företas i de sakkunnigas förslag. Härvidlag må särskilt framhållas, att medan de sakkunniga kunnat utforma sitt förslag med sikte på att taxeringsassistent skulle finnas i alla taxeringsnämnder, det nu blir nödvändigt att i själva förordningen införa bestämmelser såväl för nämnder med assistent som för nämnder med nuvarande organisation. Å andra sidan kan övergångsbestämmelserna göras avsevärt mindre omfattande än i sakkunnigförslaget.

I likhet med de sakkunniga finner jag lämpligt att uppta särskilda avdelningar för taxering av inkomst och förmögenhet, för allmän fastighetstaxering och för särskild fastighetstaxering. Vissa mindre jämkningar bör, delvis i anslutning till påpekanden från besvärssakkunniga, vidtagas i dispositionen av den förstnämnda avdelningen.

Beträffande de nya principernas genomförande på området för fastighetstaxering finner jag mig i huvudsak kunna godta de sakkunnigas förslag.

Likaså biträder jag vad de sakkunniga föreslagit om den nya förordningens ikraftträdande — den 1 januari 1958 — och om förordningens tillämplighet på taxeringar, som beslutats dessförrinnan.

I enlighet med det anförda har inom finansdepartementet utarbetats förslag till ny taxeringsförordning. Till detta ansluter sig ett förslag till ändring i kommunalskattelagen, upptagande de ändrade regler om skattskyldighet för naturaförmåner, som föreslagits i det föregående, samt ett därav föranlett förslag till ändringar i den nuvarande taxeringsförordningen.

Förslag till sådana följdförfattningar som kräver riksdagens medverkan torde få underställas 1957 års riksdag.

Beträffande motiveringen för de nu framlagda författningsförslagen kan i huvudsak hänvisas till det förut anförda och till den i betänkandet upptagna specialmotiveringen. Vissa jämkningar i förslaget till taxeringsförordning har föranletts av påpekanden i olika remissyttranden, främst dem som avgivits av kammarrätten, besvärssakkunniga och länsstyrelsen i Västernorrlands län.

Rörande de föreslagna bestämmelserna torde ytterligare få anmärkas följande.

Förslaget till taxeringsförordning

6 §.

De sakkunnigas förslag om fyraåriga mandatperioder för vald ledamot av taxeringsnämnd har mött erinringar i en del yttranden, varvid bl. a. framhållits att indelningen i taxeringsdistrikt sker varje år. Med hänsyn

härtill och då den nuvarande ordningen, enligt vilken ledamöterna väljes för ett år i sänder, inte synes vara förenad med nämnvärd olägenhet, förordar jag att denna ordning bibehålles.

18 §.

I 107 § 2 mom. gällande taxeringsförordning stadgas, att då så finnes lämpligt, möten med landskamrerarna eller med taxeringsintendenterna må, på kallelse av riksskattenämnden, avhållas för överläggningar rörande taxeringsarbetet. Till möte med taxeringsintendenterna må jämväl taxeringsrevisorerna kallas att närvara. Riksskattenämnden har i sitt yttrande hemställt att denna bestämmelse, som inte återfinnes i de sakkunnigas förslag, måtte bibehållas. Jag vill här till framhålla, att riksskattenämnden självfallet skall även fortsättningsvis äga rätt att kalla till sådana möten. De sakkunnigas mening torde även ha varit att bestämmelser om befogenheten i fråga skulle meddelas men i en i administrativ ordning utfärdad författning. Så synes ock böra ske.

35 §.

De sakkunnigas förslag i fråga om plats för avlämnande av självdeklARATIONER och arbetsgivarnas kontrolluppgifter innebär att dessa handlingar skulle få lämnas eller insändas till vilken länsstyrelse eller lokal skattemyndighet som helst.

Såsom framgår av redogörelsen för remissyttrandena, i vad angår taxeringsarbetet i första instans, har detta förslag i allmänhet lämnats utan erinran. Från överståthållarämbetets sida har emellertid framförts betänkligheter varvid framhållits att myndigheterna i Stockholm skulle få mottaga och vidareända en stor mängd deklARATIONER och kontrolluppgifter som skall behandlas ute i länen.

Ehuru de sakkunnigas förslag skulle medföra en i och för sig önskvärd lättnad för de skattskyldiga och arbetsgivarna, finner jag mig böra beakta vad ämbetet anför. Jag förordar därför en sådan utformning av bestämmelserna att deklARATIONER och arbetsgivaruppgifter skall lämnas till länsstyrelsen eller någon lokal skattemyndighet i det län där taxering varom fråga är skall äga rum. Å andra sidan vill jag föreslå, att självdeklARATIONER och arbetsgivaruppgifter skall få lämnas till landsfiskal inom länet. Av dessa ändringar föranledes även att man bibehåller den nuvarande regeln att enskilda arbetsgivare med mindre än 25 arbetstagare skall lämna löneuppgifter och därtill hörande sammandrag till någon myndighet som är behörig att mottaga hans egen deklARATION.

Såsom de sakkunniga förordat bör självdeklARATIONER kunna avlämnas även hos vederbörande taxeringsnämndsordförande. Kommunerna skall också som en serviceåtgärd mot sina medlemmar kunna i samråd med länsstyrelsen vidta särskilda anordningar för mottagande av deklARATIONER.

39 §.

Ett förtydligande har gjorts i 1 mom. första punkten. Därjämte har, på hemställan av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, punkten 7 i samma moment kompletterats, så att därav framgår, att uppgift kan genom anmaning inforas om verkställda likvider i där avsedda fall.

50 §.

Denna paragraf, som motsvarar 56 § i gällande förordning, innehåller bestämmelser om sekretesskydd för deklARATIONER och andra taxeringshandlingar.

I några yttranden har upptagits frågan i vilken utsträckning deklARATIONER och andra sekretesskyddade taxeringshandlingar bör få tillhandahållas annan myndighet än taxeringsmyndighet. Här om stadgas såväl i den nu gällande som i den föreslagna bestämmelsen att deklARATIONER och därmed ur sekretessynpunkt jämställda handlingar skall tillhandahållas de myndigheter, vilka i och för sin befattning bör erhålla del därav. Detta stadgande kompletteras av en föreskrift av innebörd att, utöver de fall som angives i paragrafen, handlingarna i fråga inte får vara tillgängliga för någon utan medgivande från den skattskyldige. I riksskattenämndens yttrande hemställes, att innebörden av nämnda bestämmelser måtte belysas genom ett klarläggande uttalande. Från besvärssakkunnigas sida har förordats, att frågan blir föremål för närmare reglering. Även länsstyrelsen i Västernorrlands län anser bestämmelser i ämnet påkallade, varvid särskilt framhållits indrivningsmyndigheternas behov av att få ta del av ifrågasvarande handlingar.

Såsom framhölls i propositionen nr 160 till 1955 års riksdag torde, i fråga om myndighets rätt att få ta del av hemliga handlingar hos annan myndighet, såsom en huvudregel gälla att den myndighet, som innehar sådan handling, skall äga från fall till fall pröva i vad mån ett tillhandahållande till annan myndighet är förenligt med det sekretesskyddade intresset. De nyss återgivna bestämmelserna i taxeringsförordningen står i överensstämmelse med denna huvudregel. Att närmare än där skett angiva i vilken utsträckning deklARATIONER och därmed i sekretesshänseende jämställda handlingar bör tillhandahållas annan myndighet skulle vara förenat med särskilda problem. Det synes nämligen knappast kunna komma i fråga att uppställa så snäva begränsningar som exempelvis gäller allmänna straffregistret. Det är förutsatt att självdeklARATIONER skall kunna utlämnas till polismyndigheter och åklagare, i varje fall såvitt angår fall av falskdeklARATION eller vårdslös deklARATION. Domstolarna äger en ovillkorlig rätt att förordna att hemliga taxeringshandlingar skall företes i rättegång. I två under senare år meddelade utslag av regeringsrätten har — såsom jämväl påpekats av länsstyrelsen i Västernorrlands län — indrivningsmyndighet tillerkänts rätt att erhålla upplysningar ur självdeklARATIONER. Man torde

även i vissa andra fall kunna räkna med att en avvägning mellan å ena sidan det sekretesskyddade intresset samt å andra sidan angelägenheten av ett utlämnande kan leda till att ett utlämnande finnes kunna äga rum. Det bör emellertid hållas i minne att taxeringsmyndigheterna tillagts förhållandevis stora befogenheter att erhålla insyn i eljest sekretesskyddade förhållanden och att därför en tämligen restriktiv hållning från taxeringsmyndigheternas sida torde vara motiverad. Enligt min mening bör det åtminstone till vidare liksom hittills överlämnas åt praxis att träffa avgöranden i hithörande frågor utifrån de allmänna principer, som framgår av det föregående, och även med ledning av omständigheterna i de särskilda fallen.

56 §.

Bestämmelserna om taxeringsrevision har på förslag av riksskattenämnden i förtydligande syfte kompletterats med en föreskrift att kassainventering må äga rum vid sådan revision hos bokföringspliktig skattskyldig i och för kontroll av dennes bokföring.

73 §.

I denna paragrafs tredje stycke har, på hemställan av allmänna ombudet hos mellankommunala prövningsnämnden, vidtagits en jämkning i syfte att utmärka att ombudet äger taga initiativ till prövning av de där avsedda frågorna.

100 §.

Avfattningen av förevarande paragraf innebär viss jämkning av motsvarande bestämmelse i de sakkunnigas förslag (93 §). Av den ändrade lydelsen torde något klarare framgå att avgörande för om extraordinär besvärsmätt enligt 6) eller 7) skall anses föreligga i första hand är, om den myndighet, som inom ramen för det vanliga taxerings- eller besvärsmätt senast haft att taga ställning till den aktuella taxeringsfrågan, saknat kännedom om de nya omständigheter som åberopas i de extraordinära besvären. I detta sammanhang får jag, med föranledande av vad som anförts i ett yttrande, såsom min mening uttala följande. Beror den skattskyldiges underlåtenhet att i den ordinära taxeringsprocessen framlägga en omständighet eller bevis på att han inte varit insatt i gällande skatterättsliga bestämmelser, kan detta stundom framstå som ursäktligt, och en prövning av extraordinära besvär, vari omständigheten eller beviset åberopas, bör alltså kunna ske. Det låter sig emellertid knappast göra att uppställa några generella grundsatser i detta hänseende, utan en prövning får ske från fall till fall. Härvid är det naturligt att viss hänsyn även tages till vilka krav som skäligen kan ställas på den skattskyldige i fråga om förmåga att tillvarata sina intressen i en skatteprocess.

105 §.

I förslaget saknas motsvarighet till 124 a § 2 mom. gällande taxeringsförordning. Enligt detta stadgande bör besvär enligt paragrafen — dessa besvär avser rättelse av inkomsttaxering i anslutning till ändrad fastighetstaxering i vissa fall — i allmänhet inte anföras av taxeringsintendent med mindre besvären avser rättelse av avsevärt missförhållande, orsakat av den ändrade fastighetstaxeringen. Bestämmelsen synes föga rationell med tanke på att någon motsvarande inskränkning inte är eller bör vara föreskriven för skattskyldiga och kommuner. Den bör därför kunna utgå. Någon ändring i sak är emellertid i och för sig inte åsyftad därmed. Att taxeringsintendenten icke bör använda ifrågavarande möjlighet för att i efterhand få till stånd rättelser som avser allenast mindre belopp torde vara klart utan att särskilt stadgande härom upptas i taxeringsförordningen.

114 §.

I bestämmelserna om eftertaxering har företagits några jämkningar av redaktionell natur, delvis föranledda av påpekanden från kammarrätten.

166 §.

I paragrafen, som avser extraordinära besvär över fastighetstaxering, har upptagits två nya fall i vilka sådana besvär må anföras.

Sålunda föreskrives, i enlighet med ett i kammarrättens yttrande väckt förslag, att extraordinära besvär får anföras, om taxering ägt rum av annan egendom än som skall taxeras som fastighet. Motsvarande bestämmelse har införts i 181 § 2 mom. såvitt angår särskild fastighetstaxering.

Vidare har på förslag av riksskattenämnden öppnats möjlighet att anföras extraordinära besvär, om någon mottagit felaktigt skriftligt besked om ifrågasatt eller beslutat taxeringsvärde. Dessa besked är visserligen inte avsedda att innebära annat än en serviceåtgärd från myndigheternas sida. Om emellertid en skattskyldig kan åberopa att han fått ett besked med felaktigt innehåll — och sålunda hade kunnat bli vilseledd genom en åtgärd från myndigheternas sida — synes det skäligen att han kan tillvarata sin rätt genom extraordinära besvär. Däremot finner jag inte skäl att, såsom jämväl föreslagits av riksskattenämnden, införa sådan rätt för den händelse nu avsett besked inte kommit den skattskyldige tillhanda. Har den skattskyldige inte mottagit något besked bör han liksom enligt tidigare gällande ordning begagna möjligheten att taga del av de utlagda taxeringslängderna.

Förslaget till ändring i den nuvarande taxeringsförordningen

Genom de föreslagna ändringarna kommer, såsom tidigare nämnts, de inskränkningar i arbetsgivarnas uppgiftsskyldighet, som förordats i det föregående, att tillämpas redan vid 1957 års taxering.

Vidare upptas, i överensstämmelse med 37 § förslaget till ny taxeringsförordning, en föreskrift av innebörd att kontrolluppgifter från uppköpare av jordbruks- och skogsprodukter samt från artistförmedlingar skall avlämnas till länsstyrelsen i det län där uppgiftslämnaren är bosatt.

Det föreslagna tillägget till 52 § i gällande taxeringsförordning är föranlett därav att kontrollbyrån inom riksskattenämndens kansli är avsedd att träda i verksamhet redan under 1957.

XII. Departementschefens hemställan

Under återopande av vad jag sålunda anfört och med framhållande att det inte torde vara något att erinra mot att propositionen av riksdagen behandlas senare än under innevarande vårsession hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att

dels antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

- 1) *taxeringsförordning*;
- 2) *lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)*; samt
- 3) *förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379)*;

dels ock godkänna de riktlinjer för en ändrad taxeringsorganisation som förordats i det föregående.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Harald Häggquist

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Författningsförslag	4
<i>Förslag till taxeringsförordning</i>	4
<i>Förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)</i>	83
<i>Förslag till förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379)</i>	85
I. Inledning	88
II. Allmänna synpunkter	92
Översikt över taxeringssakkunnigas förslag.....	92
Remissyttrandena.....	95
Departementschefen.....	101
III. Taxeringsarbetet i första instans	104
<i>Taxeringssakkunniga</i>	104
Allmänna synpunkter.....	104
Taxeringsorganisationen i första instans.....	105
Tiden för taxeringsarbetet.....	114
Arbetsgången i första instans.....	118
<i>Remissyttrandena</i>	125
Allmänna synpunkter.....	125
Taxeringsorganisationen i första instans.....	127
Taxeringsorganisationens lokala placering.....	146
Antalet tjänstemän.....	147
Den nya organisationens genomförande.....	150
Rekrytering, utbildning, löneplacering, befordran m. m.....	152
Tiden för taxeringsarbetet.....	155
Arbetsgången i första instans.....	159
<i>Departementschefen</i>	164
IV. Taxeringssektionerna inom landskontoren	181
Taxeringssakkunniga.....	181
Remissyttrandena.....	193
Departementschefen.....	205
V. Prövningsnämnderna	211
<i>Taxeringssakkunniga</i>	211
<i>Remissyttrandena</i>	226
Nämndens ställning som besvärinstans.....	226
Nämndens sammansättning.....	233
Prövningsnämndens kansli.....	237
Förfarandet i prövningsnämnden.....	240
Möjlighet för ordföranden att avgöra vissa mål.....	245
Muntlighet i prövningsnämnden.....	245
Mellankommunala prövningsnämnden.....	247
<i>Departementschefen</i>	248

VI. Centralt organ för taxeringsväsendet	256
Nuvarande förhållanden m. m.	256
Taxeringssakkunniga	260
Remissyttrandena	267
Departementschefen	276
VII. Taxeringsbesvär	279
Gällande bestämmelser	279
Taxeringssakkunniga	283
Remissyttrandena	294
Departementschefen	309
VIII. Om straff och viten	318
Taxeringssakkunniga	318
Remissyttrandena	320
Departementschefen	324
IX. Vissa med inkomst av tjänst sammanhängande frågor	325
Gällande bestämmelser m. m.	326
Remissyttrandena	329
Departementschefen	330
X. Kostnadsberäkningar	335
Taxeringssakkunniga	335
Remissyttrandena	341
Departementschefen	341
XI. Speciella frågor	344
<i>Taxeringssakkunniga</i>	344
<i>Departementschefen</i>	345
Förslaget till taxeringsförordning	346
Förslaget till ändring i den nuvarande taxeringsförordningen	350
XII. Departementschefens hemställan	351